Ч. 282 (15.083). Львів, неділя 18. грудня 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 245-40
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 222-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060
„ Банку Чеських Ощадн. Прага „Діло“.
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з чинкою) 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 28.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 1.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА“ В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Уряд Карпатської України перебирає державне майно.

Карпатоукраїнська влада веде переговори з Прагою та словацьким урядом у справі уряду державних доріг та дирекції почт і телеграфів, які мають уже від 1. січня 1939 р. на Карпатській Україні працювати. В такім короткім речинці важко буде це перевести з уваги на ріжні технічні та господарські трудноші. Все таки праці в цьому напрямі йдуть вперед і напр. дирекцію почт, яку евакували з Ужгороду, ще перед Різдвяними Святами перенесуть до Хусту.

На підставі нової конституції Карпатської України від 1. січня 1939 державні ліси, держ. майно та державні копальні соли в Солотвинських Долах переходять під владу карпатоукраїнського уряду. Це принесе очевидно ріжні персональні зміни. Одначе ближчих інформацій про ці зміни, що настануть у найближчих днях, покищо нема.

НОВІ ГРАНИЦІ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Давніша границя Карпатської України з Мадярщиною мала 211 км. довжини. Теперішня границя матиме приблизно 30 км. менше. Одначе тому, що давню границю творила ріка Тиса, значить, природна межа, яку легше було стерегти, теперішня границя потребуватиме більше митних урядів та службовиків прикордонної сторожі. Остаточно розмістять митні уряди та станиці прикордонної сторожі аж тоді, коли демаркаційну лінію устійнять як державну границю.

Оголошено закон про конституцію Карпатської України.

Як подає карпатоукраїнське пресове бюро, в найновішому числі вістника законів оголошено повний текст закону про конституцію Карпатської України та всіх приписів, що торкаються цієї конституції.

УЖГОРОД У МЕЖАХ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Як подають праські „Народні Лісти“, по українському боці залишилася частина Ужгороду. Карпатоукраїнський уряд утворив з неї окрему громаду під назвою Ужгород, українські діячі хотять розбудувати цю громаду на нове велике місто. Господарські й будівельні умовини дуже сприяють цим плянам.

ЗАКАРПАТСЬКІ УКРАЇНЦІ ПРОТИ ПАРТІЙНИЦТВА.

До Хусту приїздять масово делегації з ріжних околиць краю, щоб запевнити уряд про льояльність населення. При цьому вони підкреслюють, що все населення гостро виступає проти партійництва, яке дотепер вводило роздор.

МУКАЧІВСЬКА ДЕРЖАВНА ГІМНАЗІЯ В РАХОВІ.

Мукачівську державну гімназію евакували до Рахова, де вже почалася шкільна наука. Давніше мовою навчання була в тій гімназії російська або напів-російська мова, тепер наука відбувається в українській мові. Чеські паралельні відділи відчинять можливо щойно тоді, коли зголоситься відповідна скількість дітей.

ЛІКВІДАЦІЯ БАТЬКІВСЬКИХ КОМІТЕТІВ.

Декрет карпатоукраїнського міністерства віроісповідань, шкільництва й освіти анулює розпорядок праського міністерства освіти з 1930. р., що впровадив до шкіл батьківські комітети. Тепер управи шкіл перебирають всі компетенції та все майно цих комітетів. Декрет підписав А. Штефан, що керує міністерством.

„Українське населення Сх. Словаччини матиме всі права“

— ЗАЯВИВ ПРЕМ. О. Д-Р ТІСО ПЕРЕД МІКРОФОНОМ.

Премієр Словаччини о. д-р Тісо, що йому цей договір подано до відома в Празі, заапробував його та згадав про нього у передвиборчій промові, що її виголосив перед мікрофоном у пятницю в год. 19.45. Промова була звернена до словацького народу, але окреме місце у промові премієр присвятив українцям, що мешкають на території Словаччини. Обговорюючи відношення словаків до українців, премієр м. ін. заявив:

„Нашим дорогим братів-українців запевняємо, що вони згідно з конституцією матимуть у Словаччині всі права. Матимуть забезпечений політичний, культурний, суспільний і господарський національний розвиток.

Ми, словаки, подбаємо про те, щоб вони почували себе, як у себе дома. Знаємо, що значить кривда, знаємо, що кривда мститься. Віримо в одного Бога, плине в наших жилах одна словянська кров. Будемо рівні перед законом“.

Важні завдання сьогоднішньої хвилини.

(З ПРИВОДУ ВИБОРІВ ДО ТЕРИТОРІЯЛЬНОЇ САМОУПРАВИ.)

Львів, 17. грудня 1938.

(К.) Завтра, себто 18. ц. м. відбудуться вибори до міських рад у Варшаві, Познані, Кракові, Торуні і. і. менших містах і містечках західної та північно-західної Польщі. На Поморю вже такі вибори недавно переведено. Вони мали цікавий вислід: покінчились повною поразкою проурядових озонівських лист в 11-ти містечках, себто поразкою тих польських політичних груп, які там перемогли в останніх соймових виборах. У Галичині вже розписано вибори до міських рад деяких міст (Чортків, Борислав). Не пізніше як до 15. лютого 1939 мають розписати вибори на громадських радних у т. зв. полудневих і полудневосхідних воєвідствах, себто у краківськім, львівськім, станиславівськім і тернопільськім, а вибори до рад решти галицьких міст, отже й до міської Ради у Львові, теж розпишуть у найближчих місяцях, не далі, як у квітні 1939 р. Словом, ми стоїмо або напередодні виборів або ввійшли вже у період, коли йдуть вибори до органів, які мають справді велику вагу і значіння для найширших кол нашого населення.

Тимчасом на українському виборчому фронті тихо. Польська преса переповнена статтями і дописами з дотеперішнього виборчого терену. Вона згадує там перемогу, тут поразку опозиції. Зате в нас навіть не появилась — поза газетними статтями якась достовірна інтерпретація нової виборчої ординації, яку проголошено у „Вістнику Законів“ 16. серпня ц. р. Нова та яка вже від 29. ц. р. серпня обовязує. Нова ординація, хоч оперта на самоуправному законі з 1933 р. і хоч надала лише форму закону від тоді обовязковим виборчим регулямінам, проте має багато змін, навіть корисних (виборча ординація до міських рад) та є в деяких своїх постановах дуже складна. Їх треба докладно розчовпати, виясняти та якнайбільше поширити. Нпр. постанови про устійнення вислідку голосування дуже складні. Також складна процедура самого голосування, на випадок, коли зголошено більше лист кандидатів на радних. Вона проста, коли зголошено одну листу: голосування не відбувається.

Можна наперед передбачити, що на наших теренах ріжні будуть випадки, де зголосять

лише одну листу і де голосування не відбудеться. В польських центральних воєвідствах іде агітація за концепцією покликування членів громадських рад на засаді добровільного порозуміння населення, отже без виборів, після зголошення одної листи кандидатів на радних, а не на засаді голосування. Польська преса подає, що нпр. на 4.240 громад келецького воєвідства, де назначено вибори до громадських рад, у 3.290 громадах зложено тільки по одній листі. Видно, що рішальним колам удається подекуди „відполітизовувати" самоуправу і вводити сюди норми аполітичного персонального добору на засаді фахової придатности і суспільного вироблення. Та й тут польська опозиція іронізує. Мовляв, повінь зголошень одної листи має своє оправдання не в браку охоти змагатися за політичне обличчя самоуправи, лише в заплутаности нової виборчої ординації до самоуправних органів. Просто, селяни волять — каже ця преса — не мати з нею клопоту. Адже вона така складна, що видається неначеб у виборах мали брати участь самі астрономи...

У нас мабуть буде інша картина. Боротьба на нашому тереш йтиме не за політичне лише за національне обличчя самоуправи. Трудно подумати, щоб у сьогоднішніх умовинах переважала засада одної листи.

І саме тому, що це все слід підготовити, прилюдна опінія мусить трівожитися занедбанням українських політичних партій, які досі не спромоглися бодай на одну брошуру з вияснениям виборчої ординації, хочби до громадських, волосних і повітових рад. Крайня пора приступити до якнайбільш інтенсивної праці на тому відтинку! Дістаємо відомости з ріжних сторін нашого краю, що всюди відбуваються вже польські наради у справах виборів до територіяльної самоуправи, де беруть участь польські урядові і суспільні кола і також теперішні польські радні, війти і солтиси. Теми нарад невідомі, однак не трудно здогадатися: це підготовча акція, щоб самоуправу нашої території по змозі знову опанувати.

Не потребуємо пригадувати, як покінчилися для нас попередні вибори до самоуправних органів. Не будемо шукати теж причин нашої тодішньої невдачі. Сьогодні важно усвідомити собі, що територіяльна самоуправа, яка повстане на підставі виборів, матиме вирішний вплив на дві справи незвичайної ваги: 1: на майбутнє обличчя парляментарних тіл. Важко припустити, щоб майбутня виборча ординація до цих тіл позбавила територіяльну самоуправу рішального впливу на їх склад; 2) на державне законодавство у справах культури, позашкільної освіти, суспільної опіки і народнього здоровля. Це законодавство безперечно опреться на будучій самоуправі. Народні бібліотеки, опіка над дітьми, суспільна гігієна, розбудова суспільного господарства, це все ділянки збірного життя, де досі мало ініціятиву громадянство. Треба припускати, що внаслідок тенденції новітнього законодавства і намагань держави, перенятн якнайбільше справ у свої руки та кермувати ними, ініціятиву у тих справах перейме самоуправа. Вонаж тепер є одним з органів держави, доповнює, поширює та опирає на ширших суспільних підставах її функції. Чи потребуємо широко розводитись над тим, яке важне буде те, чи матимемо вплив на самоуправу, коли справді порушені тут збірні потреби громадянства перейдуть у силу невідомих сьогодні ще законів з громадянських установ до самоуправи?

Тому треба, щоб отряслись з безділля наші політичні чинники і постарались відробити те, що занедбали. Треба також, щоб найширші кола українського громадянства вийшли зі стану байдужности до таких справ і не вважали їх маловартними у хвилині, коли переживаємо „европейські події". Політика не зносить порожнечі. Тимбільше не зносить її політична боротьба. І тому без огляду на те, що буде за пів року, рік чи два, сьогодні мусимо виконати те, чого від нас вимагає теперішня хвилина. А вона вимагає від нас збільшеної активности і безумовної єдности у боротьбі за заступництво у самоуправі на нашій території.

Оце у найновішому (36) числі „Зеспол[у]" знаходимо програмову статтю п. Й. К. з [...] „Галичина — Волинь". Зміст статті такий: С[хідня] Галичина й Волинь це дві ріжні землі. Укр[а]їнська справа в Галичині відмінна від тієї пр[об]леми на Волині. Знавці галицьких відносин не знають Волині, тому й державна політика н[а] тих землях блудить. **В Галичині не діла** [...] **польсько-української співпраці.** Волинь — [це] інша країна. Це терен польсько-українськ[ої] співпраці, угрунтованої ідеєю спільної прот[и]московської боротьби. Не швидко пропаде на[...] польського шовінізму, але ідея співпраці [пе]реможе. Її символ — **посол Скрипник.**

Посол Скрипник дочекався від „Зеспол[у]" спеціяльної похвали. На його честь написа[в] цьомуж числі „Зесполу" велику статтю сам [ре]редовик п. Леон Брузда, а редакція додал[а] [...] й дуже цікаве порівнання ріжних виїмків [з] промов пос. В. Мудрого і Скрипника.

Мету того конспективного порівнання н[а]правдує патетичне закінчення апотеози посл[а] Скрипника:

„Мудрий — пише „Зеспул" — репрезент[ує] українську політику лиса, що полягає на вит[ягненню] якнайбільших користей коштом Пол[ь]щі під параваном фальшивої льояльност[и]. Скрипник — це українець, який щиро вірить [у] можливість розвязки української справи б[ез] надщерблення Річипосполитої. Треба подив[ля]ти незвичайну відвагу цього українця. Як[що] швидко діждемося мудрої постанови пров[ід]них чинників, Скрипник не дочекає розчарува[н]ня й упадку свого напрямку. Також і ми во[ліли] би цього не бачити. До цього не дійде."

Сподівання „Зесполу" не здійснилис[я]. Посол Скрипник, як відомо, зрезигнував зі сво[їх] поглядів того дня, коли згадане число „Зесполу" відбивали в друкарні. Чи вказує це на [з]ломання його досьогочасної віри у власну по[]літику — годі покищо казати. Радше можна би думати, що коли Скрипник таки „впав", т[о] вказує те, що „не швидко дочекаємося розу[м]ної — як написав „Зеспул" — політики м[...]хів"...

•

„Правда про Волинь"...

Волинські інсценізації полк. Томашевського. — „Слова правди полякам у Сх. Галичині". — Промах „Зесполу" міністра Понятовського чи перемога реалізму? — Продовження „маршу на креси".

Варшава, 14. грудня 1938.

Почнемо від власної інформації з Варшави, тимбільше, що польська преса не згадала про цю як-не-як цікаву подію ні словечком.

Минулого тижня зорганізувала Команда Академічної Легії у Варшаві спеціяльну „волинську академію" під гаслом „Правда про Волинь". Академія відбулась у „Домі Гарцерства", що підлягає воєводі Гражинському. Прибуло на неї понад сто б. учасників академічних таборів на Волині, в тому числі понад двацятьох зацікавлених „волинською правдою" українців. Організатори й запрошені гості виголосили низку промов, деклямували, закликували до чину, патетизували. Найцікавішу промову виголосив сам командант А. Л. полк. Томашевський та його гість, о. Бурша, римо-католицький парох з Янової Долини на Волині. Перший задеклярував себе „кресовяком" і заповів, що коли минулого літа відвідало Волинь 400 таборовиків, то на другий рік поїде їх туди аж 2.000. Другий із нечуваним патосом (промову о. Бурші було чути на вулиці) накреслив просто жахливу картину анормальних відносин на Волині, оповідаючи такі небилиці:

Воєводи говорять там з власними жінками по українськи (!!). На костел у Костополі воєвідство не дало нічого, на церкву дало аж 10.000 зол. (?). Воєвода засідав у комітеті 950-ліття хрещення Волині. В летючках з приводу того „схізматицького" свята писалося, що на Волинь прийде якийсь новий Христос (?). Відома римська „Конгрегація про Руссія" веде на Волині нехристіянську, ворожу роботу (?!). В Дубні дочекалися від неї якогось священика еспанця, православні молоді теольоги виростають під впливом... евангелицького руху, що дає православним десятки тисяч долярів з Америки (!?), а всі насдані Римом унітські священики з Бельгії та Еспанії явно проповідують, що польські ксьондзи перш за все мусять навернутися на християнство...

Гадаємо, що оці „буйди" о. Бурші звільняють нас від обовязку точніше описувати цілу декоративно-вокальну частину того рідкого — навіть як на наші часи — видовища. Лише мимоходом додамо, що атракцією зборів був привезений з Волині „шляхотський хлопчина" Фелікс Хмельницький, син робітника з Томашова, а цілість перейшла під гаслом, що його співали на мельодію відомої „Роти Конопніцької:

„Hetmańskim szlakiem
Popłynie na Wschód
Rycerski polski lud..."

•

Про Волинь взагалі від деякого часу заговорили оживлено в тутешніх політичних і пресових колах. Дехто звязує це з передбаченими змінами. Про недалекі територіяльні зміни „Діло" вже писало, додамо тепер, що персональні зміни можуть прийти раніше. Пригадаємо хочби зацитований вислів невдоволення одного з впливовіших волинських ксьондзів про сучасного волинського воєводу, на відкритті академії, якої протектором було військо...

З достовірних джерел довідуємося, що широке зацікавлення Волинню охоплює багато ділянок господарського життя. М. і. повного замкнення сокальського кордону для української економічної „експанзії" з Галичини не треба вже навіть реалізувати. Цікаво також, що міністр хліборобства **Понятовський** зацікавився, як кажуть, справою церковних земель на Волині, що їх простір згідно з постановами нового статуту Православної Церкви зменшуватимуть до передбаченого статутом мінімума (40 га).

Коли вже мова про волинські зацікавлення міністра Понятовського, то не від речі буде згадати промах, якого допустилася редакція журналу „Зеспул", що підлягає його кабінетові і який недавно гостро виступав проти українців (про це була вже мова в „Ділі"). Отже той часопис від якогось часу, докладніше від часу, коли став органом і гучномовцем новоствореного **Легіону Польської Молоді (ЛМП)**, почав висувати низку цікавих концепцій нормалізації українсько-польських відносин, цікавих тому саме, що їх ініціятива, як кажуть, сягає своїми корінцями до одного міністеріяльного кабінету...

Великий відгомін у варшавських політ[ич]них колах викликав невдатний виступ пос[ла] Островського, през. Львова. Відголос тих д[и]скусій у формі декляративної політичної а[по]строфи до поляків Сх. Галичини помістив т[ой] самий „Зеспул", що гостро скритикувавши в[и]ступ послів типу п. Островського, написав і. такі заяви, які свідомо передаємо за пов[ним] „Курієром Польским" з річевими заява[ми] того часопису:

„Дуже цікаві завваги, що торкаються т[ої] дільниці краю, висловлює „Зеспул", орган о[]кружения мін. Понятовського. Ось деякі з ни[х]:

„Коли йде про поляків зі Східної Галичини, то того, що серед них істує на[й]страшніша недуга, якою є комплекс ме[н]шости, не треба спеціяльно доказувати, т[а]ке воно очевидне.

„На милий Біг! Коли скінчимо з такою поставою?

„Може вкінці панове зі Східної Галичини перестануть бавитися в правдивих істориків, славних „оборонців" польськости Східної Галичини і почнуть діяти. Ча[с] вкінці почати працю, щоб побудити господарські і суспільні організації, час почати справді організувати широкі польські ма[си].

„Доки вашими провідниками будуть поміщики, які все своє зусилля спрямовують на те, щоб боронити своїх упривілейованих становищ, доки не скинете з себе [...] ри австрійських звичаїв і ментальности, [...] перестанете „виготовляти меморіяли" і доки будете „скигліти", доти у власній державі матимете психіку залежної меншини, що вміє тільки просити помочі і нарікати замість діяти, хочби навіть [...]тально, але діяти.

„Шлях, яким іде Східня Галичина — злий. Злий для нас поляків та українців. Нам унеможливлює належну організацію тієї частини Польщі, а українців ставить [...] ірредентистичної групи, у відношенні до якої треба буде вживати репресій."

Далі автор висловлює думку, що „дол[я] наказувала Польщі помагати українцям у ств[о]ренні незалежної держави" і додає, що знає [...] „малопольських українців відважує в ньої віру".

Поминаючи ту останню справу, треба [...] знати, що автор має багато правди в тому, [що] пише про „психіку залежної меншини", [що] проявляється в діяльности поляків у Східній Галичині.

Боротьба з неписьменністю.

У своїй статті „8. грудень" („Діло" ч. 273 з 8. грудня 1938) проф. В. Сімович писав: „Тільки тоді в нас загине й слід по неписьменних, коли до воза „Просвіти" запряжемося всі, всі що відчуваємо і знаємо, яка це гальма в національному житті безпросвітність. Тільки тоді дасть нам „Просвіта" свідомого своєї гідности, своєї мети громадянина, коли все наше суспільство стане у лави „Просвіти" і разом із нею, і під її прапором, пристане до праці."

Цими словами охопив шан. професор тактику „Просвіти" в боротьбі з неписьменністю серед українського народу. Поправді боротьбу з неписьменністю може успішно вести тільки цілий нарід, тільки ціле зорґанізоване громадянство. Боротьбою з неписьменністю кермує окрема „Комісія для боротьби з неписьменністю при Головному Виділі „Просвіти". В складі цієї комісії засідають громадяни, що мають найживіші звязки з цілим нашим зорґанізованим громадянством, з усіма нашими товариствами й орґанізаціями. Таким чином у боротьбі з неписьменністю пристало до праці з „Просвітою" та під її прапорами все наше громадянство. Такі самі комісії, як при Головному Виділі „Просвіти", находяться також при виділах філій і читалень. Вони повинні дбати про навчання письма всіх неписьменних на своїх теренах.

А є справді про що дбати. Бож неписьменність серед нашого народу ще дуже й дуже велика. Нехай говорить за себе оця статистика.

Неписьменні українці в Польщі

ВОЄВІДСТВА	Усіх українців загалом	З того понад 10 років життя	З того неписьменних разом	Відсоток %	З того неписьм. чоловіків і хлопців	І неписьм. жінок і дівчат
Львівське	1,310.000	970,000	306.000	31·5	122.000	184.000
Тернопільське	372.000	659.000	213.000	32	79.000	134.000
Станиславівське	1,080.000	798.000	319.000	40	121.000	198.000
Разом у трьох галицьких воєвідствах	3,26 .000	2,427.000	838.000	34·5	322.000	516.000
Волинське	1,419.000	1,018.000	542.000	53	177.000	365.000
Люблинське (Холмщина)	208.000	150.000	55.000	37	19.000	36.000
Поліське	758.000	530.000	288.000	54	87.000	201.000
Разом у трьох північних воєвідствах	2,385.000	1,698.000	885.000	52	283.000	6.2.000
РАЗОМ у північних і галицьких воєвідствах	5,647.000	4,125.000	1,723.000	42	605.000	1,118.000

Ці числа промовляють до нас пречистою, жахливою мовою. Неписьменні люди не можуть бути активними громадянами, вони підкопують і руйнують цю силу, всі надбання народу. Масова неписьменність — це найбільше лихо на фронті нашої національної культури. Тому „Просвіта" в ювилейному році звертається з закликом до українського народу, до всього зорґанізованого нашого громадянства, до всіх наших товариств та орґанізацій, закликаючи їх до чинної помочі в боротьбі з неписьменністю українських людей.

Боротьбу з неписьменністю „Просвіта" веде, орґанізуючи навчання неписьменних на спеціяльних курсах для неписьменних або вдома. „Просвіта" бажає, щоб усі неписьменні українські люди стали письменні, щоб навчилися читати й писати, щоб здобули собі основи національної та громадянської свідомости. В цій загальній національно-культурній справі „Просвіта" рахує на співпрацю всього зорґанізованого громадянства, на активну поміч всіх письменних українців.

Хто стане до боротьби з неписьменністю під прапором „Просвіти" — на курсах для неписьменних чи в домашньому навчанні — повинен памятати, що мандат на працю дає йому не лише почуття національного обовязку, але й постанова § 2, з, статуту „Просвіти". Виконуючи цю постанову, мають клітини „Просвіти" (філії та читальні) у своїй орґанізаційній праці в боротьбі з неписьменністю на увазі вимоги розпорядку міністра освіти з дня 13. березня 1933 року ч. 32 (І. Поль. 857/33, У. Д. М. О. ч. 3, поз. 55). Тому праця над неписьменними на курсах для неписьменних чи вдома, орґанізована „Просвітою", має законні основи та не може ніде й від нікого зустрічати ніяких перепон.

„Просвіта" сподівається, що все зорґанізоване українське громадянство, бажаючи гідно й чинно вшанувати її 70-ліття, стане до праці в боротьбі з неписьменністю українського народу та допоможе „Просвіті" нести світло письменности й знання туди, куди воно з ріжних причин не встигло ще продертися.

„Борімся всі з неписьменністю народу!" — це гасло для всіх свідомих українців на зимові місяці. Будьмо всі вірні йому!

І. Ю.

В мадярській частині Закарпаття.

МІЖ УЖГОРОДОМ, МУКАЧЕВОМ ТА БЕРЕГОВОМ.

У братиславськім щоденнику „Гренцботе" з 11. ц. м. читаємо цікавий репортаж про положення в тій частині Закарпаття, яка на основі віденського арбітражу дісталась у володіння Мадярщини.

„**Ужгород** — пише „Гренцботе" — втратив багато через прилучення до Мадярщини. Число населення, що було збільшилось у ньому на 36.000 мешканців, упало тепер на 22.000 мешканців, бо кругло 14.000 осіб покинуло Ужгород, як тільки довідалися про нові кордони. Офіціяльне мадярське обличчя міста не всилі дотримати кроку неофіціяльному українському, яке проявляється і в двомовних написах і в перевазі українського слова на вулицях. Сміло можна сказати, що Ужгород робить переважно українське, Мукачів у більшости жидівське, а тільки Берегів чисто мадярське враження. В Ужгороді за часів чеського панування збудували нову модерну дільницю, але там нині аж 3.000 мешкань стоять порожні. Таксамо зайва тепер у Ужгороді величава урядова будівля. Для 100 родин, що мешкають у нужденних хатах, не важко підшукати тепер відповідні мешкання.

Мукачів находиться тепер, після проведення нового кордону, подібно як Ужгород, немов у мішку. На північ, на захід та на схід оба міста відтяті від запілля. Сьогодні Мукачів — найбільше гетто на південь від Карпат і все торговельне життя там беззастережно в руках жидів.

Берегів, містечко руйноване колись татарами і в 1657 році поляками, було заселене в самих початках німцями з Саксонії. Нині в Берегові крім мадярів є тільки жиди, що стараються говорити мадярською мовою і носяться мов на показ з мадярським патріотизмом. Само містечко робить цілковито східно-европейське враження.

Демаркаційна лінія наробила мешканцям багато лиха й горя. Треба [illegible]. В селі Ван-кульська демаркаційна лінія біжить сільською вулицею, в Мукачеві цвинтар залишився по тім боці кордону, хоча карпато-українські прикордонники без формальностей перепускають похорони через кордон. В Ужгороді, Мукачеві та Берегові є 2.000 втікачів, але це переважно бездержавні жиди. Люди ще мусять звикнути до нового положення.

В Ужгороді й Мукачеві функціонують мадярські та українські школи. Жиди мають своє окремішнє шкільництво з жидівською гімназією в Ужгороді на чолі. Але число українських шкіл зменшується тепер тому, що зменшилось число українських дітей по мадярському боці демаркаційної лінії. Істнують також німецькі школи в німецьких кольоніях, хоча одну з більших німецьких шкіл у Мукачеві мадярська влада вже зліквідувала.

Комунікаційна та господарська проблема в мадярській частині Карпатської України не легка. Залізнича лінія до Мукачева двічі перервана і тому не до вжитку. Знаменитий бетоновий гостинець з Ужгороду до Мукачева, збудований чималими коштами Чехо-Словаччиною, таксамо у двох місцях перерваний, так, що тепер їдеться 42 кільометри добрим гостинцем, а 102 кільометри шляхи нагадують старі мадярські часи.

Але по обох боках кордону беруться уже до відбудови й розбудови. Будапешт мусить добре подумати над тим, як зарадити шкодам, що виникли через нову кордонну лінію.

ЗА ПОЗИЧКУ ДЛЯ ЧЕХО-СЛОВАКО-УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.

„Пресс-Ассошіейшен" повідомляє, що в середу приїхала до Льондону фінансова делеґація чехо-словако-української держави, щоб вести дальші переговори з британським урядом про позичку. Льондонська Сити погодилась дати 10 міліонів фунтів, одначе делеґація настоює, щоб позичку підвищили на 30 міліонів. Це вимагатиме довших переговорів.

ФРАНЦУСЬКА ВІЙСЬКОВА МІСІЯ ПОКИНУЛА ПРАГУ.

В пятницю 16. ц. м. ген. Фоше, який був шефом французької військової місії у Празі від 1926 р., покинув Прагу.

8-ОХ ПОВСТАНЦІВ ЗАСУДИЛИ НА СМЕРТЬ

ПАТ повідомляє: Суд арабських повстанців засудив 8-ох повстанців у Яфі на кару смерти за гнабівок.

Припинили діяльність читальні „Просвіти“

В РОССОХАХ ПОВ. ДОБРОМИЛЬ.

Рішенням з дня 22. листопада ц. р. ч. Пол. 203/стов.Л/38 повітове староство в Добромилі припинило діяльність читальні „Просвіти“ в Россохах тому, що „діяльність того товариства виступає проти обовязуючого права і загрожує безпеці та публичному порядкові.“

В мотивах рішення староства наведено, що товариство заняло льокаль у громадському домі, який не надавався до уживання, тому його опорожнено і замкнено та частинно опечатано. Льокаль той без відома вийто занято і внесено до нього річи читальні. Дальше сказано, що в місяці липні ц. р. в часі проби читальняного хору публично понижено память першого Маршалка Польщі Йосифа Пілсудського і честь Президента Р. П.

Від повищого рішення внесено відклик до Воєвідства.

Слід додати, що в короткому часі припинено у нас діяльність вже 4 читалень: у Посаді Хирівській, Городовичах, Лопушанці і тепер у Россохах. Село Россохи належить до шляхотських сіл зі свідомою українською шляхтою і посторонні впливи не находили там ніякого відгуку, не зважаючи на великі зусилля.

—o—

Виселили просвітянського орґанізатора.

Просвітянського організатора для косівського повіту — Філії Косів і Кути п. Олеся Накловича виселило староство в Косові Гуцульськім і веліло відшупасувати його до місця уродження Соколі, пов. Мостиська. Зазначуємо, що п. О. Наклович був обезпечений у Суспільній Обезпечальні в Коломиї під ч. 6.295, отже ясно, що побирав постійну місячну платню. Тимчасом дотичне оречення староства звучить так:

Starostwo Powiatowe Kosowskie. Nr. BA. 14/38. Kosów Huculski, dnia 9 grudnia 1938 r. Orzeczenie. Na zasadzie § 1. ustawy z dnia 27. VII. 1871 roku L. 88. Dz. U. P. Starostwo orzeka, że p. Aleksander Nakłowicz, syn Romualda i Heleny, urodzony 1. I. 1913 r. w Sokoli, powiat Mościska, przebywający w Kosowie Huculskim, a nie mogący się wykazać środkami do utrzymania lub dozwolonym zarobkiem, ma być ze względu na porządek i bezpieczeństwo publiczne wyszupasowany do gminy Sokoli, powiat Mościska przez stację szupasową w Kosowie Huculskim koleją żelazną do Mościsk, gdzie ma pociąg opuścić i udać się do gminy przynależności. Wobec przyjęcia tego orzeczenia staje ono prawomocne i szupas nastąpi natychmiast. Za Starostę powiatowego: (Mgr. pr. Razmus — wicestarosta).

•

Тут варто пригадати, що таке саме письмо дістав попередник п. Накловича, п. Богдан Вонсуль з Коломиї, який був відпоручником Матірного Т-ва „Просвіта“.

—o—

З польської преси.

„Слово Народове“ хоче знати правду.

Передова стаття в найновішому числі ендецького „Слова Народового“ (ч. 358 з 17-го грудня ц. р.) має наголовок „Потреба правди“. Якої правди шукає „Слово Народове“? Читаймо:

„Відомий комуністичний письменник назвав наші часи — неслушно — часами погорди, але коли йде про теперішню хвилину, то можна би її слушно назвати хвилиною великої брехні. Ми, журналісти, звикли до фальшивих вісток, подаємо навіть часом деякі телеграми, щодо правдивости яких маємо виправдані підозріння. Ті телеграми належать до т. зв. політичної пропаганди, які служать чи має служити інтересам держави. Але повінь брехні, яка заливає пресу від кількох тижнів, і нас починає жахати. Це тривожне явище. Це доказ, що зростає нервовість і тривога за майбутнє.

„Нервовістю пояснюємо собі дивну сплетень і фантастичних комбінацій, що їх подає заграничча преса на „українську“ тему. Створення Закарпатської Руси і те, що німецька преса її вперто боронить, вивело частину европейської опінії зовсім з рівноваги. Французькі й англійські щоденники бачать вже далекі здобутки тієї малої держави і віщують їй небувалу кар'єру. Ті комбінації доволі легковажно ставляться до сили і здібности відпору Польщі. Наша преса повторює ці теревені з обуренням та глумом, але їх повторює. Твориться таким чином коло о. Волошина зовсім непотрібний галас. Читаємо, що вже тридцять кореспондентів світової преси приїхало до Хусту, більше ніж їх живе у Варшаві...

„Пропонуємо польській пресі занехати ту забаву. Небилиці париських часописів можуть бути висліддом ігнорації, можуть бути також заплаченою пропаґандою. Але чому повторюючи їх легкодушно маємо тривожити нашу і так вже зденервовану і здезорієнтовану прилюдну опінію? Тут, у Східній Галичині таке спіткарство особливо шкідливе. Бо-ж не скріплює постави громадянства постійне тривоження його загрозливими перспективами завтра. Маємо досить справжніх причин до тривоги, навіщо додавати до них фікційні?“

У статті читаємо далі протест проти вісток, які „виходять з фабрик жидівської і т. зв. протифашистівської пропаґанди“ в роді, що в Італії безробіття охопило 2 мільйони людей, що в Німеччині голод і незадоволення з режиму, що ціла Анґлія осуджує компромісову політику Чемберлена і тужить за Іденом і т. д.

„Ми хотіли би — каже „Слово Народове“ — знати правду про наші взаємини з Францією, Румунією, Німеччиною і Совітами. Блукаємо у млі, чуємо багато поголосок, багато річей догадуємося, але правда все недоступна. Треба прилюдну опінію поінформувати про правду, бо без неї дальше ширитимуться алярмові брехні, що служать чужим інтересам.“

Редактор „Куріера Виленського“ п. П. Лемеш пише (ч. 345 з 16-го грудня ц. р.) з приводу викладу Ол. Бохенського у Вильні на тему „Українська справа і Закарпатська Русь“. У тій статті п. н. „Чехословаччина була одна“ читаємо:

„Багато політиків любить спирати свої міркування на анальоґіях. Коли впали перші стріли і перші вбиті в чесько-німецьких інцидентах в Судетах — говорилося про Сараєво. Виявилося, що не кожний нарід такий скорий до боротьби як серби. Політики, які шукали подібности, розчарувалися. Але досвід на ніщо не здався. Тепер шукають знову якоїсь нової „Чехословаччини“, нових Судетів. Одні хочуть бачити „Чехословаччину“ в Польщі і ролю судетських німців радо віддали би українцям. Інші називають Судетами Клайпеду. А Закарпатська Русь стає предметом порівнання, що сягає далі в глибину історії і її нераз називають українським Піємонтом“.

Всім тим шукачам анальоґій — каже п. Лемеш — дає відповідь провідна думка дискусії над згаданим рефератом п. Ол. Бохенського. Цю провідну думку зясував у свому кінцевому слові сам референт:

„Чехословаччина була одна. Більше Чехословаччини на шляху майбутньої німецької експансії нема. Тільки люди позбавлені зовсім політичного реалізму могли би допускати, що такою новою Чехословаччиною для Німеччини могла би стати Польща чи Литва.

„Ціла історія обох народів це заперечує. Бо лежить у природі литовців і поляків ставити опір насиллю без огляду на обрахунок обопільних сил. Виходить це з того, що торкається принайменше деяких проблем — таких, як незалежність чи неволя — ніякий реалізм не є всилі спинити нашого бажання свободи.

„На око виглядає, що це брак реалізму не рахуватися з силами. Але в дійсності бажання зберегти волю і ступінь того бажання — це зовсім реальні сили. Нема сумніву, що найкраще здають собі з цього справу саме наші колишні займанці. Тому не можемо ані хвилини допускати, що вони не рахуються з тією силою зовсім реально. Рахуються з нею напевно. Не тільки рахуються, але уважають її за рішальний момент у теперішній політиці супроти Польщі.

„Після злучення Австрії і Судетів до великої Німеччини, коли мазового за

щораз в іншому місці на стовпцях часописів порівнюється числа: 80-міліонову Німеччину і 35-міліонову Польщу, коли говориться про те, що Німеччина минає нас від півдня, щоб дійти туди до України і зробити з неї свою кольонію, що витягає руки до Клайпеди — отже немов окружає нас, так як окружила Чехію — не даймося звести легкости того не дуже почесного порівнання.

„Віримо, що коли схочемо рішившися на все боронити якоінебудь позиції на півночі чи на півдні, то Німеччина мусітиме уступити. Уступити або похоронити раз на завжди свої сни про світову потугу.

„Ми не є настільки сильні, щоб їх знищити, але у борні з ними ми їх так ослабилиб, що це напевно, принайменше сьогодні, не лежить у їх інтересі".

Автор радить освідомити собі цей факт кожному, що починає думати про ріжні можливости польської закордонної політики.

—o—

Що таке Чеська Національна Партія Праці?

Минулої неділі відбувся у Празі в салі „Слованського Острова" перший конгрес Національної Партії Праці. В цьому конгресі взяло участь 300 делегатів і чеський міністр освіти та шкільництва д-р Капрас як представник уряду.

Конгрес започаткували відспіванням державного гимну, після чого посол інж. Нечас відчинив офіціяльно конгрес, підкреслюючи у своїй промові, що після перемін минулих місяців до перебудови держави слід запрягти всі конструктивні елементи. Завданням Національної Партії Праці є не лиш контроля і критика, але в першу чергу активна співпраця.

Предсідником конґресу вибрали посла Гампля. До конгресу наспіли ріжні привітні листи, між ними й лист премієра центрального уряду Рудольфа Берана, в якому премієр дякує за заяву співпраці з урядом та запевнює про льояльне становище уряду до Партії.

Конґрес вислав до президента Гахи телеграму, в якій запевнив його про свою відданість і заголосив готовість співпраці в розбудові держави. Конгрес вислав подібну телеґраму і до премієра Берана. Вкінці вислано до могили президента-визвольника Масарика спеціяльну делегацію. Це останнє прийняв конгрес маніфестаційними оплесками.

Безпосередньо перед самими нарадами конгресу предсідник посол Гампль виголосив програмову програму, з якої на підкреслення заслуговує його заява про змагання до доброго співжиття з усіма сусідами. У внутрішній політиці Національна Партія Праці заоферувала партії більшости (себто: Партії Національної Єдности) свою співпрацю. В головних точках програми нової партії підкреслено, що вона відкидає ідеольоґію клясової боротьби, стає на становищі конструктивної праці, на становищі рівноправности мужчин і жінок та хоче зберігати всі культурні здобутки нації.

Після вибору конґресових комісій виголосив ще реферат про завдання партії посол д-р Мацек. Головні тези його промови такі: оборона демократії та системи двох партій; опозиція Нац. Партії Праці не буде деструктивна; партія буде соціялістична. Вона підносить закиди проти нинішньої системи у засадничих питаннях, але в ніякому випадку не буде виступати проти переведення добрих засад. Найважнішим завданням партії є подбати про працю для всіх тих членів чеського народу, які внаслідок міжнародніх подій мусіли покинути свої оселі, або тих, що живуть поза новими державними кордонами.

„Німеччина — говорив д-р Мацек — домагається від нас щирої поведінки, що ми теж обіцюємо. Одначе мусимо призадуматися, що ми обіцюємо. Зате коли щось приречемо, мусимо додержати слова".

З організаційних плянів нової партії годиться відмітити вістку, що часопис „Право Ліду" перестане з днем 31. ц. м. виходити. Замість того часопису буде появлятися новий партійний орґан-щоденник, який матиме ранішнє й вечірнє видання.

До центральної партійної екзекутиви вибрано отсих членів Національного Зібрання: Гампля, Глякого, Тимета, Ф. Ріхтера, Лянгера, Яша, д-ра Мацека, інж. Нечаса, Ф. Немеця, д-ра Патейдля, д-ра Козака і д-ра Мовдрого.

Українiка.

Перечислити всі статті й замітки, які тепер появляються у чужинецькій пресі — річ цілком неможлива. Щоденна почта приносить нам безліч ріжномовних газетних вирізок, що їх присилають нам наші земляки з ріжних країв та ріжних чужинецьких міст. Ясна річ, що ще менше можливостей маємо, коли річ іде про те, щоб реферувати ті голоси та подавати бодай їх найкоротший зміст.

Найбільше статтей на українські теми у пресі французькій, чеській, німецькій, бельгійській і швайцарській. Цікаво, що це не інформаційні замітки, а здебільша великі передові статті за підписами політичних редакторів далних газет. З паризької преси появилися такі статті у щоденниках: „Тан", „Журналь де Деба", „Пті Бле", „Парі Міді", „Парі Суар", „Ентрасеженан", „Ліберте", „Евр", „Ордр", „Попюлер", „Юманіте", „Ле Суар", „Епок", і інші. Востаннє велика передова стаття п. н. „Проблема України" появилася у півофіціяльному „Тані" з 11-го ц. м. Того самого дня у щоденнику „Ля Репіблік", органі володіючої соц.-рад. партії, є велика стаття на українську тему за підписом Пера Домініка та зокрема пістоговий шпальтовий огляд ріжномовних голосів про українську проблему.

З празьких голосів найцікавіший момент — однозгідність поглядів органів ріжних ідеольоґічних напрямків. І так напр. широка стаття недавнього органу чеської соціял-демократії „Право-Ліду", що містить широку статтю у дуже прихильному для українців дусі найшла зовсім співзвучний відгук у фашистівському „Недєльному Лісті".

Про велику передову статтю у „Журналь де Женев" з 30-го мин. міс. ми вже згадували. На жаль — навіть її заголовку передруковувати не можемо.

В англійському „Менчестер Гардіян" появилися дві довгі статті 30. листопада і 1. грудня ц. р. Уся льондонська преса з 5-го ц. м. подала ширшу вістку про відомі соймові виступи українських послів. Лансельот Лотон помістив 28. листопада і 3. грудня статті про національний рух та змагання українців — у тижневику „Теблет".

У Бельгії цілу низку статтей про українців приніс великий фламандський щоденник „Де Стандард", з 29-го мин. міс., з 3-го, 8-го і 10-го ц. м., при чому вони багато ілюстровані знимками українських національних типів (гуцулів) та сільських краєвидів; це вже мабуть наші земляки у Бельгії доставили Редакції ті прекрасні знимки!

Паризькі „Послєднія Новості" з 20-го м. м. принесли обширну передову статтю п. н. „Українська проблєма". Стаття (на диво!) прихильна, у строго реферуючому тоні.

Польська торг. делеґація відїхала до Москви.

Як відомо, вчора виїхала до Москви польська торговельна делеґація під проводом секційного шефа д-ра Лиховського. Ця поїздка показалася дуже потрібною з уваги на прилучення области тешинського Шлеська до Польщі. Річ у тому, що заользанський промисл утримував за чеських часів дуже тісні взаємини з Совітами. Домена продукція Тшинця майже в цілости працювала для совітського імпорту. В заміну за це Совіти постачали Чехословаччині руду заліза, мангану та хрому, а також шкіри й деякі хемікалії. Така виміна неможлива без окремого договору, якого між Польщею та Совітами не було саме в 1938 році. Поїздка д-ра Лиховського має покласти нові правні основи під торговельну виміну між Польщею та СССР і — як преса запевнює — вона не має ніяких політичних цілей.

Величезні зловживання у червоній армії.

Стала відома нова корупційна афера при доставах для совітської армії. „Красная Звезда" повідомляє, що в управі торговельного підприємства, яке займається постачанням для армії, викрили величезні зловживання. Вирахували, що за минулий рік і в перших половині цього року члени управи спілки здефраудували понад 24 міл. рублів грішми, не рахуючи матеріялу, що по дорозі між цим торговельним підприємством та інтендантурою червоної армії десь безслідно пропав.

Ще про полекші при викупі промислових свідоцтв на 1939 рік.

Як ми вже повідомляли*) — промислові свідоцтва треба викупити найдалі до 31. грудня ц. р., бо згідно з заявою міністерства скарбу цього речинця скарбова влада не продовжить. Обіжник міністерства скарбу з 24. листопада ч. Д. V. 27312/4/38 признає полекші при викупі промислових свідоцтв для торговельних і промислових підприємств та промислових занять (торговельних посередників). Полекші, що їх вичисляє подрібно обіжник міністерства скарбу з 27. листопада 1937 ч. Д. V. 39640/4/37 (Урядовий Денник Міністерства Скарбу ч. 31. поз. 900 з 1937 р.) у справі полекш при викупі промислових свідоцтв на 1938 р., признає скарбова влада і з уряду (себто без обовязку складання індивідуальних подань) і на індивідуальні прохання зацікавлених. Згідно зі згаданими обіжниками полекші з уряду прислугують підприємствам (промисловим заняттям), якщо їм доручено платничі накази на промисловий податок від обороту за 1937 р. перед днем 31. грудня 1938 р. Якщо їм не доручено платничих наказів перед днем 31. грудня 1938 р. — полекша з уряду не прислугує і скарбова влада може признати її лише на індивідуальне подання платника, внесене до 31. грудня 1938 р.; якщо йде про новооснуване підприємство — подання слід внести до 14 днів від його урухомлення.

Скарбові палати обовязані видати рішення і доручити їх платникам у справі полекш при викупі промислових свідоцтв найдалі до 1-го травня 1939 р., а скарбові уряди найдалі до 1-го квітня 1939 р., якщо подання внесли платники в речинці до 31. грудня 1938 р.; скарбові палати до 10 тижнів, скарбові уряди до 8 тижнів, якщо подання внесено до скарбового уряду до 14 днів від урухомлення підприємства в 1939 р. Якщо скарбова палата або скарбовий уряд не надішлють відповіди у згаданих речинцях — це доказ, що скарбова влада поладнала подання згідно з проханням або поладнала в межах найбільшої полекші, що її передбачує обіжник для даного підприємства.

—o—

*) Гл. „Діло" ч. 260 і 276.

Сензаційна розправа за спробу викрасти Ст. Бандеру з вязниці.

ПАТ повідомляє:

В пятницю 16. ц. м. почалась перед трибуналом окружного суду у Познані розправа проти 28-літнього Михайла Куспіся, 29-літнього Петра Заборовського, 40-літнього Яна Йозвіка, 41-літнього Вінкентія Кувського і 36-літньої Яніни Кувської за намагану спробу викрасти Степана Бандеру з вязниці у Вронках, де він відсиджує кару досмертної вязниці за участь в атентаті на бл. п. мін. Бронислава Перацького.

Підс. Куспісь подав, що був членом ОУН. і брав участь в нападі на пошту в Городку, за що суд засудив його на 5 років вязниці. Цю кару вже відсидів. Дальші три підсудні — це вязничні сторожі у Вронках.

ЩО КАЖЕ АКТ ОБВИНУВАЧЕННЯ?

Акт обвинувачення закидає підсудним: Куспісеві, Заборовському та Йозвікові участь в організації, щоб увільнити Ст. Бандеру з вязниці у Вронках. Кувському закидає, що не лише не повідомив влаДу про змову, хоч був втаємничений у цілу справу, але навпаки сам приступив до змови, за що мав дістати від Куспіся 40 тисяч зол. З цієї суми приняв 500 зол. як зачет. Підс. Кувській акт обвинувачення закидає, що приняла від чоловіка згаданих 500 зол., про які могла здогадуватися, що походять з проступку.

Дня 16. травня ц. р. Куспісь скінчив відсиджувати кару у Вронках і поїхав до Варшави, де стрінувся зі Заборовським і почав намовляти його до співучасти у звільненні атентатчика Бандери. З цією самою пропозицією звернувся Куспісь до Йозвіка обіцюючи йому 40 тисяч зол., якщо змова скінчиться успішно. Підс. Заборовський нібито згодився на цю пропозицію і мав поїхати до Вронок, щоби провірити положення. Одначе в дійсности туди не поїхав. При черговій стрічі Заборовський почав нарікати на труднощі в переведенні пляну. Одначе Заборовський притиснений до стіни погрозами Куспіся поїхав у половині липня з Куспісем до Вронок, де порозумівся з вязничним сторожем Кувським. Цьому останньому Куспісь обіцяв квоту 40 тисяч золотих, якщо змова вдасться. Як зачет виплатив йому 500 зол.

Підс. Кувський не вірив в успіх пляну, але в розмовах зі Заборовським заявив, що хоч Бандери не звільнить, всеж таки слід від Куспіся витягнути кілько лише вдасться.

В перших днях липня вязнична влада довідалася про змову й арештувала всіх підсудних.

ЗІЗНАННЯ ПІДС. КУСПІСЯ.

По відчитанні акту обвинувачення підс. Куспісь зізнав, що з початком квітня ц. р. зголосився до нього у Львові, де тоді перебував, один незнайомий кажучи, що є Тарасом Бандерою. Тоді незнайомий запропонував йому, як тому, що знає розклад вязниці, звільнення Бандери. Далі підсудний описав свої стрічі зі Заборовським та Кувським. Кувський мав передати Бандері пильник, щоб перепилував крати. Доконавши цього Бандера мав спуститися по линві на подвіря. Дальша акція вже до Кувського не належала. Тому, що перепилування крат видалося Куспісеві неможливим — порозумівся з Кувським, щоб він вивів Бандеру з келії підчас служби. Про всі ці посунення Куспісь інформував Тараса Бандеру.

Підсудний виїздив ще кількакратно до Вронок між іншим, щоби вручити Кувському задаток 500 зол. Речинець втечі устійнено остаточно на день 7-го серпня. Того дня мала теж жінка Кувського відобрати решту винагороди у Львові. Тому, що Тарас Бандера сумнівався, чи втеча вдасться, доручив Куспісеві, щоб він ще раз виїхав до Вронок і заявив Заборовському та Кувському, що не користають з цієї пропозиції втечі. Підсудний це виконав і вернувся до Львова. На цьому — заявив підсудний — скінчилась його діяльність.

По цих зізнаннях розправу відложено.

Заява.

У звязку з ріжними мильними й невірними інформаціями про Корпорацію „ЗАПОРОЖЖЯ" у Варшаві, підтримуваними всякого роду несолідними та безвідповідальними накленами і виступами, заявляємо отсе:

Залеґалізована в березні ц. р. при Варшавському Університеті Корпорація „Запорожжя" не є нічиєю експозитурою, ані не підлягає жадному односторонім груповим впливам — тим більше якимсь особистим.

Як студентська організація — Корпорація „Запорожжя" заняла становище, на якому стоїть увесь загал українського зорганізованого студентства.

Тому, що політиканство найбільш осоружне та шкідливе при формуванні політичного світогляду українського студента, Корпорація безапеляційно відсовується від вмішування чи участи в якихбудь партійних або групових справах, не виґажуючись до ніяких — на жаль, таких частих — нерозбірчивих кампаній. Це не змінює становище Корпорації „Запорожжя" і з цього приводу Старшина Корпорації „Запорожжя" з ніким у дискусію не входить і входити не буде.

Корпорація „Запорожжя" вважає такі, що в сучасному моменті особливо треба плекати корпораційні засади та змагати до зосередження всього українського студентства коло єдиної Національної Ідеї.

Варшава, дня 7. грудня 1938.

ЗА СТАРШИНУ КОРПОРАЦІЇ „ЗАПОРОЖЖЯ"
Богдан Кентржинський, кошовий. Мик. Богуславський за писаря.

Волинські новини.

ВЕЛИКІ ІНВЕСТИЦІЇ.

Дня 5. XII. ц. р. відбулася в Луцьку під головуванням воєводи Гауке-Новака велика конференція, присвячена звязанню Волині з Ц. О. П. і необхідним для цього інвестиціям. Після рефератів конференцію перервано аж до [illegible] скликання, коли мають перевести дискусію й ухвалити резолюції. Головні теми рефератів: залізниця з Волині до Ц. О. П., залізниця Луцьк — Дубно, сітка вузькоторових залізниць, вахляр шосових доріг з Волині через Холмщину до Ц. О. П., усплавлення рік, технічні й культурні інвестиції.

ДЛЯ ПОЛЬСЬКОЇ ТОРГОВЛІ.

Дня 5. XII. ширше зібрання членів О. З. Н. в Луцьку вирішило створити в рамах господарської фахової секції „комітет пропаганди польської торговлі". Мета — піднесення польського стану посідання на Волині. Окружний О. З. Н. організує по цілій Волині масові зібрання, щоб міркувати, як „націоналізувати" (віднаціоналізувати) торговлю і промисл на Волині, тобто надати їм польський характер. Одночасно окружна влада О. З. Н. розіслала інструкцію до всіх відділів і „обводів" з дорученням почати акцію, щоб польське громадянство робило передовсім закупи лише в польських фірмах.

ІНСТИТУТ ВИЩОЇ РЕЛІГІЙНОЇ КУЛЬТУРИ.

В четвер, 8. XII., в Луцьку відбулося відкриття першого і единого на Волині „Інституту Вищої Релігійної Культури". Цей Інститут призначений для всіх (не нижче середньої освіти), які хочуть, поза своїм фахом, поповнити релігійне знання, щоб стати, так сказати, добрими світськими місіонарями [illegible] Волині. Інститут не даватиме жодних [illegible] що їх дають вищі школи. С. С.

Справа німецьких кольоній — найактуальніша проблема.

З ПРИВОДУ ПОЇЗДКИ КАП. ВІДЕМАНА ДО ЛЬОНДОНУ.

Адютант канцлера Гітлера для особливих доручень капітан Відеман їде — по інформаціям Агенції Райтера — вже в найближчих днях до Льондону. З недавнього минулого, от хочби з перед історії німецько-чеського конфлікту, відомо, що доручення, які капітан Відеман виконує, особливо важні й сиґналізують звичайно якийсь дуже важний акт у німецькій міжнародній політиці. Німецька преса підкреслює, що візита кап. Відемана в Льондоні означає в теперішньому випадку, що **справа німецьких кольоній стає на черзі найпильніших міжнародніх справ.**

У берлінських офіціяльних колах заявляють, що **німецький уряд найдалі до тижня предложить льондонському кабінетові конкретний проект німецьких кольоніяльних ревіндикаційних побажань в Африці.** Англія — кажуть у Берліні — мусить нарешті ясно висказатись, чи вона готова до останку й за всяку ціну боронити свого монополістичного кольоніяльно-торговельного становища у світі й охороняти навіть війною свою воєнну добичу, чи поділиться добровільно своїми торговельними впливами й сировинними базами з новою Німеччиною.

Німецька преса остерігає англійців перед дальшим легковаженням німецьких вимог. „Берзен Цайтунґ“ пише: „Маємо часом вражіння, що в Англії, а частинно й у Франції, дехто спекулює, що німецькі кольоніяльні домагання утратять з часом на своїм значінні, коли з англійського та французького боку протиставиться їм час до часу категоричне вето. Така тактика заявляє „Берзен Цайтунґ“ — виявилася джерелом безмежних розчарувань та непорозумінь, які не стоять у ніякому відношенні до дійсности, що на ній повинна основуватись европейська співпраця“.

Інші німецькі пресові органи, підкреслюючи актуальність німецької кольоніяльної проблеми, пишуть, що англійсько-французька антанта обдурює себе, коли припускає, що Німеччина може зректись колинебудь своїх передвоєнних кольоній в Африці за ціну східноевропейських надбань, або що Німеччина увязнить усю свою енерґію в Европі та не матиме ні змоги ні сили привернути свій передвоєнний стан посідання на морях. Доки по доброму чи навіть по злому Німеччина не дістане своїх довоєнних кольоній, доти — кажуть у Німеччині — у світовій політиці одна провізорія буде чергуватись за другою, один стан небезпеки слідуватиме за другим і тому нова місія кап. Відемана до льондонського уряду є останньою спробою компромісово, для всіх задовільно, полагодити велику небезпеку для світового мира.

РЕДУКЦІЯ ЧЕСЬКИХ ШКІЛ У КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

ПАТ повідомляє: На основі розпорядку уряду о. д-ра Волошина перед новим роком заліквідують усі чеські школи в Карпатській Україні. Чеські кляси відкриють лиш там, де є що найменше 40 чеських дітей.

У цілій Карпатській Україні залишиться лиш 45 чеських учителів; тепер є їх 70.

—o—

МАДЯРИ ЗАСТРІЛИЛИ УКРАЇНСЬКОГО СЕЛЯНИНА.

Мадярам припали м. ін. два села недалеко Ужгороду, Радванка і Доравці, яких мешканці є свідомими українцями. В обох тих селах прийшло недавно до великих демонстрацій, підчас яких арештовано к. 100 осіб та увязнено їх в Ужгороді. Селянина Степана Клеву, діловодового чит. „Просвіти“ в Радванці, мадяри випустили по кількох днях із вязниці. На підставі мадярської перепустки він відвідав свояків у сусідніх Горянах, які залишилися по українськім боці. При повороті до рідного села мадяри його застрілили. Клева залишив троє малих дітей.

Становище українців зі Східної Словаччини до словацьких виборів.

У НАСВІТЛЕННІ ПАТ-А.

„Ілюстровани Курієр Цодзенни“ з 18. ц. м. подає на основі інформації свого праського кореспондента, що зірвано порозуміння, на основі якого українці зі східної Словаччини мали голосувати на словацькі листи.

Переговори між прем. Тісом і представниками українців розбилися, тому українці голосуватимуть проти словацької урядової листи. Словацький уряд не хоче виповнити кількох українських постулятів.

У НАСВІТЛЕННІ ЧЕСЬКОЇ ПРЕСИ

Обговорюючи положення у Східній Словаччині, „Народні Лісти“ описують українсько-чеські непорозуміння, у висліді яких українці рішили голосувати при виборах до словацького сойму (що відбудеться в неділю) проти урядової листи. Це ще загострило положення.

Тому шеф бюра словацької пропаганди редактор Мах переговорював з українськими діячами і йому вдалося осягнути порозуміння. Українці вже не будуть голосувати проти одинокої словацької листи, аґітацію за приєднанням Східної Словаччини по Попрад до Карпатської України припинено; українці голосуватимуть при виборах позитивно.

—o—

ЯК ГЕНЕРАЛ ФРАНКО НАКАЖЕ, БУВШИЙ КОРОЛЬ АЛЬФОНС ВЕРНЕТЬСЯ ДО ЕСПАНІЇ.

Граф Романонес, що боронив б. еспанського короля Альфонса перед кортезами, дав інтервю представникові Аваса. Він заявив, що тепер нема ніяких перешкод, щоб Альфонс вернувся до Еспанії. Чи він з того дозволу скористає — не відомо, але коли ген. Франко таке постановить, напевно вернеться, бо як еспанець він піддався голові держави та слухає його. Зрештою в цій постанові нац. уряду нема ніякого політичного маневру.

—o—

Міністр Чіяно їде в понеділок до Будапешту.

Як офіційно подають з Будапешту, мін. Чіяно приїде туди в понеділок 18. ц. м. з приватною візитою на запросини Гортія. Він проведе в Мадярщині 4 дні та візьме участь у полюванні.

ІТАЛІЙСЬКИЙ УРЯД ВИКУПОВУЄ ЖИДІВСЬКІ НЕРУХОМОСТИ І ПІДПРИЄМСТВА.

Виконуючи закон, що обмежує жидівський стан посідання в нерухомостях, торговлі та промислі, італійський уряд наказав жидам зголошувати своє майно в нерухомостях та в інших цінностях. Повстане окремий інститут, якому жиди відступлять всі нерухомости податкової вартости понад 20.00 лірів та підприємства, що мають понад 100 робітників. Цей інститут скуповуватиме згадану жидівську власність по їхній податковій ціні, буде ними адмініструвати та перепродувати їх. Жидам платитиме 4-процентовими довжними облігаціями. Жидівські підприємства, які працюють для оборони держави, будуть підлягати спеціяльній контролі.

ІТАЛІЙСЬКІ ЗАЛІЗНИЦІ ПІДВИЩИЛИ ТАРИФИ.

Італійський уряд рішив від нового року підвищити залізничі тарифи на 20 прц.

НОВИЙ ПРИМАС ГРЕЦІЇ.

Король Греції Юрій II. повідомив телеграфічно прем. Метаксаса, що впоміж трьох кандидатів синоду вибрав він архиєпископом Атен і примасом Греції трапезунтського митрополита Хризантоса. Інтронізація відбудеться в неділю.

ЗАГАДКОВА КРАДІЖ ДОКУМЕНТІВ ДАНСЬКОГО МІНІСТЕРСТВА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ.

З бюра проводу данської соціял-демократичної партії вкрав хтось тайні документи, що їх позичив один посол з міністерства закорд. справ для парляментарної комісії закордонних справ. Поліція перевела ревізії та арештувала одну особу.

Сорок літ у Центробанку.

В Центральному Кооперативному Банку у Львові особливо сердечно стрінули і перевели день 16. грудня ц. р. В цьому дні минуло сорок літ, як **д-р Кость Левицький** обняв провід **Центрального Кооперативного Банку** і веде його від оснування по сьогоднішній день. Із кооперативних централь єдиний Центробанк **має провідника, що кермує установою вже сорок літ.** Ця дуже замітна подія рідко трапляється в житті установ; вона ще й тим небуденна, що йде тут про керманича тої міри, що д-р Кость Левицький.

День сороківліття проводу д-ра Костя Левицького в Центральному Кооперативному Банку дав його працівникам дуже милу нагоду висказати свому Провідникові найглибші почування вдячности за його великий і довгий труд та виявити найщирішу радість, що мають змогу працювати під проводом самого основника установи, яку він із скромних початків довів до того, що стала центральною касою української кооперації.

В г. 9. вранці зібрались усі працівники з Дирекцією під проводом голови **Надзірної Ради д-ра Михайла Волошина** і заст. голови **дир. Андрія Мудрика** у кімнаті праці д-ра Костя Левицького, щоб зложити йому найщиріші ґратуляції з нагоди сорокліття його проводу Центральним Кооперативним Банком. Із сердечних та гарних слів голови Надзірної Ради д-ра Михайла Волошина плила пошана та вдячність для основника й довголітнього провідника найстаршої центральної установи. Бажання голови Надзірної Ради, щоби ореол, який окружив імя д-ра Костя Левицького за заслуги в українському національному житті, ще більше яснів за заслуги для Центрального Кооперативного Банку та щоб сідоглавий Провідник діждався ще кращих часів для українського народу і побачив свою установу серед інших відносин, великою та могутньою — надали цьому гарному моментові дуже достойний і піднеслий вигляд.

Пів години пізніше прибули до Центробанку **представники української кооперації** в особах голови Ради Ревізійного Союзу Українських Кооператив **інж. Юліяна Павликовського,** директора цього Союзу **Остапа Луцького, дир. Юліяна Шепаровича, дир. інж. Андрія Палія, дир. Андрія Мудрика і дир. Івана Кузева,** щоб від української кооперації зложити ґратуляції д-рові Костеві Левицькому, як найстаршому кооперативному Піонірові і Провідникові.

Голова Ради РСУК інж. Юліян Павликовський змалював ролю д-ра Костя Левицького в початках кооперативної кредитової організації і пригадав, що Центральний Кооперативний Банк повстав як фінансова й організаційна централя для кредитових кооператив, що передтим основувались у ріжних містах нашого краю, але не мали організаційного осередка. Став ним „Краєвий Союз Кредитовий", теперішній Центробанк. Він дав також початок теперішньому Ревізійному Союзові Українських Кооператив, бо в початках своєї праці виконував ревізійні чинности, які перейшли на „Краєвий Союз Ревізійний" після того, як ревізії кооператив стали законно обовязковими. Всі ці почини разом з їх реалізацією виходили від д-ра Костя Левицького, якого заслуги в кооперативній організації підносить уся українська кооперація сьогодні, коли д-р Кость Левицький перейшов сорок літ праці в Центральному Кооперативному Банку.

СОВІТСЬКА ФЛЬОТА НА БАЛТІЙСЬКОМУ МОРІ ДІСТАНЕ 13 НОВИХ КОРАБЛІВ.

Стефані довідується зі Стокгольму, що СССР будує 3 кораблі по 40.000 тон та 10 кружляків. Ці всі одиниці призначені для балтійської фльоти.

МЕКСИКАНСЬКЕ ПОСОЛЬСТВО ЗОРГАНІЗУВАЛО РЕВОЛЬТУ ЛІВИЦІ В ЕКВАДОРІ.

Вся еквадорська преса гостро атакує мексиканське дипльоматичне представництво за те, що воно заінспірувало революційну акцію лівих партій проти президента й уряду. Мексиканський дипльомат дав своє авто з дипльоматичними знаками, щоб посли-екстремісти вїхали до касарні збунтованого полку піхоти.

Ґен. Енрікез, що його лівиця висувала як кандидата на президента, віддався до диспозиції уряду та в декларації осудив своїх однодумців.

Д-Р ОЛЕКСАНДЕР НАДРАҐА, 2)

„Народня Лічниця".

На дворі сіріло. Мама клала компреси, я цілував її руку і раз-у-раз запевнював її, що я майже здоров. Але болі не меншали.

Нагло мама собі щось пригадала і сказала до сестри: „Біжи зараз за доктором Озаркевичем!" Почалося непевне ожидання; я бачив в маминих очах останню надію на того лікаря і знав, що в разі неґативного висліду консультації тогож, залишається для мене лише священик з близького св. Юра. На дворі ставало ясніше, вікна рожевіли від сходу сонця. Може це мій останній ранок?

Входить сестра з доктором Озаркевичем. І мама і рідня дивляться мов в образ у його козацьке, добродушне, усміхнене лице. Мама йому розповідає про що йде. Він схиляється надімною, оглядає, натискає рукою болюче місце. „Болить? дуже? а тут, а тут", — „І той добродій сказав Вам Пані, що операція спізнена? Таж це лише подразнення сліпої кишки! Буде все добре. Лише скоро лід і лід, а не горячі компреси і найгостріша дієта, їсти тільки рідке, лежати спокійно на знак і ані рухатися!" Пане консиляр, а чи я зможу за кілька днів стати до іспитів?" „Не так скоро це буде, але нема небезпеки життя!" Варта було тоді поглянутися на лице матері. Сльози радощів полилися з її очей і думаю, що вона віддалаб останній гріш, продалаб останню подушку для того, хто врятував її найстаршого сина. А потім мама лишила мене зі сестрою і сама побігла до другого, ще кращого лікаря до Теребовельської Матері Божої у св. Юрі.

Почалися довгі дні недуги і реконвалесценції. Тоді я навчився, що в житті не все воно мусить бути так, як собі чоловік обчислив і виміряв; навчився терпцю, що пізніше так мені дуже поміг у часі великої війни, коли треба було не місячами а роками ждати на щось і то цілком непевне. Хоч речинець іспиту і ригороза пропав, скоро вернувся молодечий гумор і я вже на третій день співав як яндрус з товаришем Больком, котрий зі мною вчився і тепер мене відвідував; „Мне Курковскі робі трумнен а я ему... умрен!.

Залишилася велика вдяка для директора Народньої Лічниці і велика пошана для рідної медицини.

Прийшла велика війна. Признаюся щиро, що я не думав віддати мого життя за „цісаря і отчизну" та старався всіми силами себе „декувати". Десь загнала доля чоловіка до ц. і к. військового Суду Етапної Команди в О. в Польщі, де майже на переодні „бефердерування" мене на судового акцесиста треба було втікати перед незвичайно гострою „рухомою" мадярською мустеруиковою комісією, яка зовсім певно далаб мені групу А (я тоді мав групу Б). Завдяки помочі доброго авдитора д-ра Р. відіслав мене лікар етапної команди „Цур Констатірунг" до шпиталю в К. Там командант шпиталю якийсь оберарцт з Кракова, заявив мені, що я здоров і відішле мене зараз до кадри. Біда, думаю. Але треба якось ратуватися. Я зауважив, що п. оберарцт з нудьги (бо „штанд" був малий), бубнив немилосерно ціле пополудне і вечір на зареквірованому десь фортепіяні. Тоді я „слухняно" попросив його, щоб він таки лишив мене ще якийсь час у шпиталі, бо він „так чудово грає, а я вже так довго не чув доброї музики, за якою пропадаю". Панові оберарцтові це моє прохання дуже припало до його расової зарозумілости і він радо згодився задержати мене якийсь час.

Я ділив спільну кімнату з молоденьким лайтнантиком чехом, котрого вже відкомендерували до маршкомпанії, але він не маючи охоти йти на італійський фронт, зранив собі якось праве коліно і дістався до шпиталю. Щовечора перед сон я мусів бити його поліном у зранене коліно, щоб рана була більша і нога порядно спухла перед ранньою лікарською візитою. Часом мені було жаль бідного коліна і я вдаряв слабше, але лайтнант просив мене ударити сильніше, бож від цього залежало може його життя, а в усякому разі довше приємне перебування над Сочею. По візиті ми собі оповідали про його „Злату Прагу", він і я знав, я йому про Львів, потім заходив до нас один дуже симпатичний лікар польс[illegible] „легун" і ще симпатичніша шпитальна сестра та час минав дуже гарно, тимбільше, що й офіцирський харч в етапному шпиталі був дуже добрий і папіроски були несогірші. Увечір ми оба перелізали через паркан та йшли на прохід, до каварні чи до кіна.. Часом траплявся в шпиталі якийсь українець вояк. Я зараз йшов до нього, сідав при його ліжку і ми разом тужили за ним. Я пізнав тоді, що значить для хворого у ліжку в чужому шпиталі своя людина. Ті наші [illegible] були „лазунами" так як я. Коли вони вже діставалися до шпиталю, то вони були справді важко хворі. Не диво, що такий хворий [illegible] ловлював кожне слово до нього звернене в рідній мові, мов би це був найдорожчий скарб. Коли я від нього хотів відійти, висувалася з під покривала його рука, ловила за мою [illegible] очі впивалися просто в мене і я мусів ще [illegible] лишитися. Він вичисляв мені кілько то вже [illegible] має його донька Оленка, чи син Івасик, кілько літрів молока давали денно його [illegible] краса, згадував про свого духовного [illegible] якого десь на донос корчмаря Ічка загнали до Талергофу, оповідав мені про річку, яка [illegible] побіч його хати, про судову комісію, яку [illegible] провадив на свою „долинку", коли то [illegible] Прокіп заорав йому межу. „Пане цуґсфірер, [illegible] лишіться ще трохи, напишіть мені лист до Івасика, що тато здоров, що йому ведеться [illegible] при войську, а тепер навіть багато [illegible] до нього приходить добрий пан [illegible] самого Львова, що говорить до нього [illegible] ською мовою і дає йому добрі папіроски [illegible] Івасик учився і не робив збитків, а [illegible] хав, бож він його господар".

(Далі буде).

Літературна сторінка.

Роман про жіночу свободу.

(Евген Кротевич: „Звільнення жінки". Роман. Українська Книгоспілка. Львів. 1938. Редакція Б. Романенчука. Окладинка С. Гординського, ст. 381, 8°).

Роман про звільнення жінки від сімейних обовязків у перших роках нової большевицької дійсности на Совітській Україні. Суспільне питання потрактоване в чисто психольогічній площині, навіть у вузько-індивідуалістичній. Героїня роману хоче звільнитись від сімейного життя. Мотиви того настрою, в минулому й теперішньому героїні. Минуле — це її виховання в Донбаському Притулку, отже в атмосфері безсімейного життя. Сучасне — це її подружнє життя. Проти нього вона протестує всією своєю істотою, воно їй навіть осоружне, бо почалось необережним і брутальним кроком з боку її чоловіка, звичайного „обивателя", що врятував своїй майбутній дружині життя і поводиться з нею з прибільшеною ніжністю. Обивательське життя, переповнене конвенціональною неправдою, вражає героїню. Справу ускладнюють діти, що вона їх не любить, але хоче їх виховати на добрих громадян, хоч педагог із неї дуже примітивний. Створюється душна атмосфера, що її героїня розірвалаб коротко, якби не діти, оцей справжній цемент родинного життя. Вкінці „звільнення жінки" не наступає, героїня поліщається в домі свого чоловіка, чи краще при дітях.

Психольогізм у романі доведений до краю. Вся велика розповідь ведена від першої особи, а це перевантажує фабулу безліччю вражінь, настроїв, душевних станів і часто зайвою лірикою. Сюжет побудований не найсильніше. Саме головний образ у романі, сама героїня, не все виступає пластично, часто ми її просто не розуміємо, часто вона нельогічна і непослідовна, хоч, щоправда, в настроях не шукаємо льогіки та послідовности. Інші постаті доволі бліді; найвиразніше виступає ще постать матері і чоловіка із своєю аристократичною послідовністю, але це тільки малий епізод. Суспільне тло не яскраве. Київський побут такий сам дрібноміщанський, як і життя фабричного містечка. Але може бути, що власне нервова героїня повісти притягає нас безнастанним бажанням стати вільною. Може бути, що її душевна „трагедія" (в дійсности нічого трагічного там немає), коли вона хоче себе звільнити, але разом із тим подає під тиск умовин, є власне те будение щиролюдське, коли хочете, щиро жіноче, що читача притягає і робить роман цікавим. Не таким сірим постаттям розвязувати великі проблеми і вони їх не розвязують, але пливуть за життєвою течією.

Кротевичів роман — це тільки одне явище того мистецького психольогізму, що захопив письменників Совітської України в другій половині 20-их років. Зачитані не тільки в Достоєвського, але й у великих прозаїків, передусім французьких (Бальзак, Мопасан), вони дають такого визначного белетриста, як Валеріян Підмогильний. Зокрема проблема „звільнення жінки" дає доволі довгу низку романів, починаючи від „Донни Анни" Гордія Брасюка. Найпопулярнішим із тих романів стало „Визволення" О. Копиленка. І навіть виховання жінки у сирітському захисті опрацьоване у великому романі Н. Яволовської „Дарка Безфамільна". Всі ті романи змальовують розбиття сімейного життя на Україні вже в передвоєнний порі і пізніше ще більше в большевицьких часах. Чи не найглибше схопила це питання Наталя Забіла в романі „Тракторобуд". У згаданих романах розбиття сімейного життя доводить до важких конфліктів — справа не кінчається так мирно як у Кротевича. Зате всі зазначують основну ролю дитини в сімейному житті.

Українська Книгоспілка добре прислужилась нашому громадянству, передруковуючи Кротевичів роман. Большевицький елемент виступає там ще не дуже агітаційно, а читачі мають нагоду вглянути в ті нові суспільні умови, що їх несе большевизм, у творі на високому мистецькому рівні.

Я. Г.

Повість про панування амазонок.

Відомий німецький письменник Альфред Деблін належить до тих, що цікавляться психольогією ріжних народів, племен, рас, релігій — і минулим великих таємничих країн, таких як Китай та Індія. Його величезна фантазія йде у парі з совісною працею, яка каже йому використовувати всякі джерела і пізнавати бодай у сучасности країну, якої минуле хоче змалювати.

Одна з його останніх книжок „Подорож до країни вічного життя"*) видана теж свіжо по польськи, робить вражіння повної фантазії, хоч вона основана на добрих історичних студіях та безпосередній знайомости краю над Амазонкою.

Дебліна поцікавило питання: як пропали червоношкурі племена. Ми-ж захоплювалися ними не тільки в „Останньому могіканині", а й досі думаємо про них із сентиментом. Забуваємо, що їх винищила наша біла раса у своєму завойовницькому поході. Тоді, як перші білі почали боротьбу з червоними індіянами дикуни вірили у всяких демонів і приносили у своїх обрядах криваві жертви з людей. Автім вони мали деякі високі чесноти, які не дозволяли їм розуміти білих переможців, що шукаючи в їх країні золота і проповідуючи Христову віру стріляли тубильців як диких звірів.

Деблін старається нам своєю пребагатою мовою передати життя дикунів серед праліcів і їх боротьбу з першими білими конкістадорами. Ми пізнаємо добу, в якій панували жінки, що збунтувалися проти чоловіків та їх самих поневолили і повбивали. Далі пізнаємо культуру інків, багато вищих від племен бабиних і „ночачих", як вони організували боротьбу проти білих наїздників. Племя цундінамаркі вперше оглядає в европейців коня, гадаючи, що це мітична звірюка. Рушниці та гармати видаються їм громами, що їх білі вміють викликати своїми таємничими закликами. Доля конкістадорів сумна — вони всі один за одним гинуть у новій частині світа від ворогів, недуг, суперечок і нещасливих припадків.

Деблін зробив з історичної постаті еспанського місіонаря Ляс Казаса — святого мученика, що вміє прихилити до себе серця тубильців, і переходить на їх бік у найскрутніших для них хвилинах, щоб боротися проти висланців еспанської інквізиції.

Ось зразок стилю і форми оповідання цієї немилосерної книжки про фантастичну добу:

„Гей, за далеким морем лежав суходіл Европи. Мав високі гори і западисті низини. Його ліси перетереблені майже до тла, його ріки невеликі і нерваючі, можна було легко плавати ними на великих просторах. Вони майже ніколи не виступали з берегів. Вливалися до двох морей: великого і малого. Край не був гарячий, марно терпів від бурей і негод. На цьому суходолі росли на півдні дерева, що нагадували країни соняшної спеки — пальми, мімози, фіґи, евкаліпти. У піщаних околицях попадались кактуси, що інколи закітали і давали водянисті овочі. Але всі дерева і всі квіти були менші і слабші. майже всі родили тільки раз на рік.

„По землі бігали зайці, олені, дики, як теж вовки, лиси, бобри та борсуки. Але у траві не повзав яскравий тигр, не сунулися по надбережжах черепахи. Не надпливали крокодилі, каймани, алігатори. Птахи гніздилися на деревах. Їх кольори були притьмарені, не перелітали в повітрі папуги та колібри, рідко коли можна було бачити супа, птахи поводилися тихіше, співали гарно та ніжно, якби плачучи за красою втрачених кольорів. І раз у рік, коли повітря на цьому суходолі холоне, коли дерева не мають іншого способу на мороз, як тільки скинути з себе все листя і з життям утікати у глиб темної землі, коли вода, що паде з неба стає біла та заморожена, тоді і ці птахи цих країн находить пригноблення. Вони стають неспокійні, зривають з рівнин і гір, збираються у ключі і примушують нікого. Тоді вони летять на висоті хмар до давної, теплої батьківщини, до гарних широких рік, до високорівень, до болот і шойно набравших нових сил збираються до повороту.

„У тих країнах теж жили люди. Вони давно втратили свій колір, крізь їх бліду шкуру видно було їх кров..."

*) Alfred Döblin: „Podróż do krainy wiecznego życia". Warszawa 1939. Tow. Wyd. „Rój" str. 410.

Літературна хроніка.

СПЛІТКИ ПРО ПОВІСТЬ В. МАСЮТИНА.

До нас дійшли голоси деяких читачів, які повторяють фрази тих якихось знайомих, будімто вони мають вражіння, що те, що читають у повісти В. Масютина „Царівна Нефрета" вже десь читали. Будемо чекати з цікавістю, щоб почути, який заголовок та який автор того прочитаного вже „єгипетського" твору. Дуже можливе, що деякі наші читачі пригадують собі всякі статті та нариси з часу, коли у 1912 знайшли гробницю Нефрети. Навіть у „Ділі" була новеля на цю тему про помсту фараонів із Тутенхамонового гробу над західніми дослідниками. У нашій літературі такі рідкі випадки, щоб автор брав сюжет з чужої старовини незв'язаної нічим з нашою історією, що читачі майже не хотять вірити в оригінальність таких творів. Хто знає Масютина — поважного мистця, той не буде сумніватися, що його повість зроблена самостійно на підставі добре досліджених джерел. Може саме тому, що в ній є тяжко до фактичного матеріялу (як напр. оригінальні поезії Нефрети) дехто пригадує собі, що чув, як десь дзвонить. Другий том „Нефрети", що переходить у сферу чисто письменської фантазії вияснить розвіє сумніви деяких скептиків.

ДОБРЕ ЗАГЛЯНУТИ ДО СЛОВНИКА І ГРАМАТИКИ.

В останньому числі „Дзвонів" є рецензія на мою останню збірку „Сповідь". Автор не позичав відповідати на критику, але коли критик повчає автора щодо елементарних правил граматики і мови, то в обороні цієї граматики добре порадити критикові, щоб перевірив, що таки правильно повинно бути так, як є у моїй збірці, а не як він собі уявляє, отже:

Слово **таїна** таке саме добре, як і **тайна**, є у всіх словниках, а Голоскевич навіть не подає **тайни**, вважаючи її москалізмом; **смітюни** — має наголос довільний, гл. словник Грінченка і Голоскевича; **вбрання** (наголос не на кінці) — вживають усі поети, теж і поважніші; **дерева** (наголос на другому **е**) — зовсім правильна форма, вживає її часто Рильський; **із глибіні** — (наголос на передостаннім складі) — походить не від **глибина**, а від **глибінь**, — і (я) ні.

Коли критик не заглядає до словника, повинна була це зробити редакція „Дзвонів".

Святослав Гординський.

ФРАНЦУСЬКІ ВЕЛИКІ НАГОРОДИ

Минулого тижня признавали у Парижі як щороку кілька великих літературних нагород, за якими стежить наслідком перед двома заповідженими реченнями усе преса, критика і публіка. Іде тут головно про повісти, яких автори зводить відразу на широкий книгарський ринок, продаючи по кількадесять тисяч примірників. (У Франції автори крім гонорару дістають від своїх видавців певний відсоток від кожного проданого примірника).

Найбільший успіх має щороку визнана премія „незалежної" Академії Гонкурів. Цього року вибір цієї Академії впав на повість уже відомого повістяра Анрі Труая „Павук". Труая має вже за собою нагороду „Попюлістичну" з 1935 р. за свою першу повість „Не-[illegible]" і цього року дістав нагороду [illegible] за всю свою літературну працю. Він займає посаду — є редактором [illegible] у Парижі.

На другий день голосувало жюрі нагороди „Феміна", яку звичайно признають жінки. Цього разу жюрі відділило переважну мужчині, письменнику Феліціє Шалле за його повість „Королева або захід на [illegible]". Його контркандидаткою була жінка Марія Местрова. Шалле має за собою десять відомих повістей [illegible]. Нагороду „Теофраста Ренодо" (патрона франц. журналістів) дістав Пер-Жан Льоже за свою повість „Блаженна Леонія". Він був уже минулого року кандидатом на цю нагороду за свою повість „Пан долг". [illegible] „Пані Суар". Лавреатом „міжсоюзницької" премії став Поль Нізан за повість „Змова"; його відома друга повість „Троянський кінь". Його суперником Пер Фронері з повістю „Спомини із отчизни на дітей".

АРХІВ ТОМАСА МАННА.

При славному американському університеті Єйль заснували окремий архів присвячений творчості німецького письменника, Нобелівського лавреата — Томаса Манна. Там зберуть усі німецькі видання його книжок та всі переклади на чужі мови, разом із рукописами та відгуками критики.

ЩОРІЧНІ АНТОЛЬОГІЇ ПОЕЗІЇ.

В Англії завели від якогось часу гарну літературну моду видавати щокінець року антольогії складені з вибору найкращих поезій за минулий рік. Зважаючи, що там появляється річно кількасот томів поезій і крім цього чимало поети друкують постійно свої поезії у численних журналах, такий річний огляд улекшує орієнтацію щодо поетів і поезій їхніх. Дві такі антольогії мають заголовки „Найкращі вірші з 1938 р." і „Поезія з року 1938". У першій є теж поезії американських авторів.

Сторінка без політики.

Чоловік, що продав „Статую Волі“.

Помер король обманців, який вигідно жив із людської глупоти.

У Льос Анджельос помер загально відомий в Америці обманець Артур Ферґісон проживши 60 літ. У злочинному світі мав він славу короля обманців. Поліція мала його майже до останніх хвилин життя на оці. Та Ферґісон був обережний, поводився статочно й жив із овочів своєї дотепної та „трудящої“ праці. Дотепи, що їх Ферґісон за життя уладжував просто неімовірні. Проте виїмки поліційних протоколів, судових актів, які іноді на судових салях викликували сальви сміху, найкраще свідчать про те, що вони правдиві. Ці виїмки викликували теж усміх на лиці геніяльного обманця, коли він нагадував собі людську наївність та дурноту.

Почалося від колюмни Нельзона.

Колись, замолоду Ферґісон був актором. Він працював у Манчестері по ріжних театрах у малих ролях. Одного разу мусів він в якійсь комедії грати ролю американського обманця. Він вивязався зі своєї ролі так блискуче, що по десятій виставі він рішився змінити свою професію та свою ролю застосувати в житті.

На вислід того рішення не треба було довго ждати. Коли Ферґісон проходжувався кілька днів пізніше по майдані Трафальґару, запримітив якогось американця, який стояв перед колюмною Нельзона, задивившись у неї, наче зачарований. Ферґісон підступив до американця, представився йому як державний урядовець і жертвувався показати чужинцеві Льондон Підчас розмови Ферґісон оповів американцеві, що американський уряд рішив ріжні мистецькі прилюдні твори, як образи, статуї продати, щоб таким чином швидше сплатити свої довги Злученим Державам. Оттак собі, немов для пояснення він додав, що славну колюмну Нельзона можна купити просто за песі гроші, майже даром, бо ледви за 6.000 фунтів стерлінґів. Американець наставив уха й почав торгуватися. Він запропонував 5.000 фунтів. Між ними почався завзятий торг. Ферґісон побіг швидко до міністерства, щоб там дістати буцімто згоду свого начальства. Відтак він прибіг назад та заявив американцеві, що памятник стає його власністю при заплаті 5.000 фунтів.

Цілий обман вийшов наверх щойно тоді, коли америк. заанґажував транспортове бюро, яке мало зайнятися перевезенням памятника на корабель і доставою до Злучених Держав. Згадана фірма повідомила поліцію, яка з черги почала шукати за обманцем. Але чоловік, що продав памятник Нельзона, щез без сліду. Все таки передтим він вспів ще продати славний англійський годинник-хмародер т. зв. „Біґ-Бен“ якомусь припадковому відвідувачеві за 1.000 фунтів стерлінґів і з тими грішми Ферґісон відїхав.

Американська „Статуя Свободи“ — на продаж.

Лиш один раз Ферґісон „всипався“ і тоді дістав 5 літ вязниці. А трапилося воно так:

Одного дня Ферґісон стрінув на нюйорській набережній площі якогось австралійця, який раз-у-раз глипав на славну, могутню статую Волі, яка стоїть на острові Льонґ Айленд. Знайомство з австралійцем, який на своє нещастя зрадився, що він є міліонером, прийшло дуже легко. Тоді Ферґісон пішов у повний приступ.

Він заявив, що належить до управи нюйорської пристані. Пристань мусять розширити й розбудувати. Очевидно Статуя Волі мусить при тому щезнути. Одначе американський уряд не хоче нищити тієї статуї, яка є французьким дарунком для Америки. Це викликалоб погане враження. Тому теж нема ніякої перешкоди згадану статую відпродати за невеликі гроші якійсь заприязненій державі, чи комусь могутньому.

Ферґісон зажадав задатку 100.000 долярів, що австралійцеві зовсім не здавалося забагато. Та Ферґісон зробив у тому менті одну помилку. Він був надто певний себе й дозволив вуличному світливцеві себе відфотографувати разом з австралійцем. По виплаті грошей напали австралійця деякі сумніви. Короткі запити переконали його, що ті сумніви зовсім оправдані. При допомозі світлин Ферґісона дуже швидко арештували та засудили, але гроші щезли.

Спокійна старість

Підчас судового процесу заявив Ферґісон не без гордощів, що він кілька тижнів тому винайняв вашинґтонський Білий Дім якомусь овочевому фармерові з Полудневої Америки на 99 літ за чиншом 10.000 долярів річно. Чинш за перших 5 років фармер заплатив відразу згори. Коли Ферґісона випустили з вязниці, він присів та в спокою споживав овочі своїх трудів, що він їх на людській дурноті заробив.

Повчім задовжених селян!

Як відомо, тому кілька років вийшов закон про конверзацію рільничих довгів. На основі того закону задовжені селяни позаключували з вірительними банками конверзійні договори. Такий договір спирався на тому, що банк заміняв рільникові короткоречинцевий і високовідсотковий довг на довготерміновий з низькими відсотками. Сплату довгу розложено на 14 літ. З тієї пільги скористали теж українські хлібороби, що мали довги в українських банках. Назагал сплачують наші селяни ті невеликі довжні рати доволі точно. Та всеж багато є і таких легкодушних, що не дотримують речинців і не вплачують точно чергових рат. Через те наражують вони себе і свій банк на великі неприємности і втрати. Бо обовязує така постанова, що хто не вплатить двох чергових рат сконвертованого довгу, той тратить право до пільги і від того мусить банк стягти відразу цілий довг судовою дорогою і через екзекутора. Це очевидячки велика втрата для селянина, але і для банку прикра справа, тим більше, що банк мусить вплатити довг за довжника до акцептаційного банку, ще заки стягне собі з довжника, — крім того наражує себе на несправедливий осуд з боку байдужих довжників. Тимто всі люди добро волі повинні пояснити і перестерегти селян, які користають з конверзії, щоб точно вплачували свої рати і не наражували себе недотримуванням речинців на дуже прикрі наслідки, які відібються передусім на несумлінних довжниках, а крім того зашкодять посередньо і нашим банкам та тим чином — загальній справі.

—o—

Вежа самогубників.

Велику сензацію викликала заборона влади, що заборонила вступ до вежі церкви св. Стефана в Загребі. Причиною тієї оригінальної заборони була низка самогубств. Самогубники входили на верх вежі, бо вона принаджувала їх не лиш своєю висотою, але теж і положенням церкви, яка містилася на стрімкій, стрімголовій горі. Особливо багато закоханих пар та огірчених коханням виконало там самогубство.

—o—

Новий „повітряний експрес“.

В Анґлії побудували тепер новий пасажирський літак, який служитиме до трансатлантійських летів. Він матиме пересічну скорість 530 км на годину. Остаточні проби з тим літаком переведуть на весну 1939 р. Будову нового літака веде фірма Шорт Бротерс Рочестер.

Конструктори сподіються, що той літак зможе перелетіти простір між Савтгемптоном і Ню Йорком за 12 годин. Крім 4 людей залоги літак зможе ще забрати 18 пасажирів. Свої лети почне новий „повітряний експрес“ не скорше, як на весну 1940 р.

Демонстраційна ревія фіякрів“.

Перед кількома днями вулицями Білгороду переїхав оригінальний похід. Прохожі ставали по вулицях і счудовані оглядали кільометровий похід порожніх дорожок. В першій дорожці, яка очолювала похід, сидів, вигідно розмістившись один із відомих у Білгороді купців. Як згодом виявилося, оригінальний похід саме зорганізував той купець. Коли його запитали репортери білгородських щоденників, чому він зорганізував таке видовище, купець дав їм таку відповідь:

„Міська рада рішила зліквідувати дорожки на всіх рухливих вулицях Білгороду. Дорожкарям вже й перед появою того обіжника зле велося. Мої інтереси теж погано йдуть і я мусітиму імовірно свою крамницю в середмісті зліквідувати. Щоби підкреслити мою солідарність з дорожкарями, яким ведеться так як і мені та яких жде також сама доля, я зорганізував їх, щоб уладити спільний демонстраційний похід за дуже малою оплатою“.

Як оповідають свідки того інтерву, репортери виявили своє співчуття для огірченого купця та хвалили його дотепну думку. Всеж таки на другий день під світлинами дорожкарського походу появилися підписи здебільша такого змісту: „Оригінальний рекламовий трік купця, який хоче проголосити „плайту“.

Соняшні книжечки.

Що Видавництво „Світ Дитини" принесло нашим дітям в 1938-ому році.

Одного можемо позавидувати нашим дітям: вони мають без порівнання більше книжок для себе ніж мали ми, коли були у їхньому віці. Коли не брати під увагу всієї нашої дитячої літератури, але глянути тільки на катальоґ Видавництва „Світ Дитини", стане ясно, кілько зроблено в нас, чи пак кілько зробило те найбільше наше видавництво дитячої літератури в тому напрямі, щоб наші найменші і ті старші від них мали відповідну для себе книжку.

Сьогодні хочу звернути увагу тільки на одну ділянку Видавництва „Світ Дитини", що випускає періодичний місячний журнал для дітей „Світ Дитини" та видає образкові книжечки і „Дитячу Бібліотеку". На цій останній хочу спинитися. Сьогодні вона нараховує 224 книжечки ріжного-преріжного змісту українських і чужих авторів. Ясна річ, що треба було б довгої статті, якщо не цілої книжечки, щоб написати бодай коротко про те все, що „Дитяча Бібліотека" принесла нашій дітворі. Я й не мав такого наміру. Зате-ж цікаво глянути на один, саме той, що добігає до кінця, рік діяльности того, одного з найцінніших і найважніших наших видавництв.

Кажу: одного з найцінніших і найважніших. Кожний з нас мав нагоду і змогу прочитати трохи книжок. Попадали в руки такі, що після прочитання зараз про них забувалося, але траплялися й такі, що доводилося довго носити в серці захоплення ними. А все-ж навіть найбільшого захоплення найкращою книжкою прочитаною у зрілому віці не можна навіть рівняти з тим враженням і почуттям, яке залишилося в нас до нині від книжечок, що їх ми прочитали у свому дитинстві. Є в тім почутті щось, що вічно носиться у серці зі спогадом про родинну хату, про материні пестощі і перше кохання. Кожна людина має цілу низку заздрощів: одні з них — це заздрощі того почування, яке має дитина при читанні перших книжечок. Бо те почування рішуче має щось зі сонця.

Один з найновіших випусків „Дитячої Бібліотеки" Видавництва „Світ Дитини" — це „Соняшні оповідання" Казимира Конарського. Це чудовий цикль леґенд про явища природи і людину в тій природі, леґенд пересичених сонцем так, як справді проникає воно і природу і людину. Це соняшні оповідання не тому тільки, що в них усюди мова про сонце чи пак про його промінчики, але тому, що всі події в них якось так соняшно змальовані. Направду соняшний настрій залишиться в серденьку дитини, коли вона сама чи хтось інший прочитає їй про те, звідки взявся папоротин цвіт, як сонечко малювало райдугу, чому так ясно було в серденьку Івасика, як народився світлячок, як жайворонок виратував Промінчика, як Леґіт-Вітерець виграв заклад з братами і т. д. і т. д. Особливо підкреслюю замітку про цю книжечку не тільки тому, що це одні з найкращих оповідань, які можна подибати в дитячій літературі, але ще й тому, що ця книжечка зі своїм наголовком символічно очолює всі книжечки Видавництва „Світ Дитини", які я назвав би соняшними книжечками. Соняшні книжечки — бо вони спричиняють, що в дитячих серденьках поселюються соняшні промінчики і що від тих промінчиків стає в дитячих серденьках так ясно-ясно, як це було з серденьком Івасика (оповідання „Промінчики"). Цю книжечку прегарно ілюстрував М. Бутович.

До замітних книжечок, що появилися в „Дитячій Бібліотеці" за 1938-ий рік, треба зарахувати „Оповідання і перекази" фінського письменника, Захара Топеліюса. Незрівняне оповідання „Береза і зірка" вселить у маленькі серденька тугу до „одної мети", Фредик з оповідання „Серце з гуми" навчить, як треба мати власне переконання і згідно з ним поводитися, Сильвестер і Сильвія з переказу „Підхмарня і Гордовита" покажуть, як треба приносити з собою всюди радість і щастя. Багато соняшного проміння набере до свого серденька дитина від тієї книжечки, яку ілюстрував Петро Андрусів.

Дитячі оповідання Франца Коковського вже мають свою марку. В минулому році появилася нова збірочка п. н. „Юнацькі серця". Сюжет визвольні змагання українського народу — ілюстрації Юліяна Крайківського.

Окремо треба відмітити „Африканські казки" Маріона Л. Аламса і чудові „Казочки та сторійки" Редіярда Кіплінга.

950-літтю хрещення України присвячене оповідання Антона Лотоцького п. н. „Хрест над Дніпром" з ілюстраціями Ю. Крайківського. Той самий автор дав цього року ще й землеписне оповідання „Від Ля Плати по Анди", живо й цікаво для малих читачів написана географія Південної Америки.

Коли додамо до цього казку „Чародійний кінь" (з 1001 ночі), другу частину „Робінзона Крузо", справді добре написану і гарно скомпоновану сценічну картину Авеніра Коломийця п. н. „Казка темного бору" і збірочку веселих віршів п. н. „Звірячі пригоди", яку впорядкував М. Таранько, то матимемо повний річник гарних, цікавих ріжноманітних і добре підібраних книжечок „Дитячої Бібліотеки", що появлялася місячними випусками.

Передплата тієї „Бібліотеки" коштувала досі на рік 5 зол., на 1939-ий рік В-во знижує її на 4 зол. За неціні 34 сотики на місяць чудова лектура для наших дітей і незрівняна допомога батькам у вихованні тих, що мають прийти на зміну.

Крім тих місячних книжечок В-во „Світ Дитини" випустило ще шість книжечок: Я. Вільшенка „Швець Копитко і качур Квак" з ілюстраціями Віктора Цимбала (друге видання), А. Кащенка „На руїнах Січі" з ілюстраціями В. Цимбала, Петра Мерчука „Чвалько", Вуйка Влодка „Пригоди Гава" з образками Осипа Куриласа, Р. Завадовича і Ю. Шкрумеляка „Два вертепи" і М. Таранька „Веселий вечір". Ця остання — це збірка монольоґів, діяльоґів, декламацій, сміховинок, скечів та сценок для шкільної молоді, — перша в тому роді в нашій дитячій літературі — яка віддасть велику прислугу нашій дітворі при уладжуванні веселих вечорів чи вистав, що вона залюбки робить.

Цей реєстр говорить сам за себе. „Дитяча Бібліотека" п. М. Таранька (В-во „Світ Дитини") станула в 1938-ому році на висоті свого завдання. Її малі передплатники мали цілий рік добру лектуру, а й тепер батьки мають що купити для своїх дітей на подарунки на Миколая і Ялинку. Кращого подарунку не можна собі й уявити.

О. Дніпровський.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ ВІДСТУПИТЬ ІТАЛІЇ ЧАСТИНУ СВОЄЇ КОЛЬОНІЇ?

Паризький „Евр" довідується з Льондону, що в тамошніх колах розглядають справу концесій для Італії у британській Сомалії. Райтер оголосив у цій справі дуже загальний двозначний комунікат, тому в Парижі з острахом чекають на римську візиту Чемберлена. Якби поголоска справдилася, Франція мусілаб піти на уступки в Джібуті.

НЕ БУДЕ ОКРЕМОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ КАТЕДРИ.

Римо-католицький епископат заняв неґативне становище до проєкту створити окрему православну військову катедру. Тому стаття православного декрету, що заповідала створення такої катедри, безпредметова.

„НАЦІОНАЛІЗАЦІЯ КОРДОНІВ".

Берлінська „Дойтше Альґемайне Цайтунґ" містить статтю, в якій займається прикордонними областями Німеччини в тих місцях, де політичні кордони не покриваються з етнічними границями. „Д. Альґ. Цайтунґ" кінчить свої замітки описом відносин на польсько-німецькому кордоні й доходить до такого висновку: „Щораз більше набирає ваги змагання зрівняти незначні граничні труднощі через обміну території та зроблення поправок. Націоналізація кордонів — це одно з найтяжчих завдань нинішньої Европи. („Вік Новий" з 17. XII)

Що писало „Діло" 50 років тому.

Середа, 19. грудня 1888.

СТИПЕНДІЯЛЬНИЙ ФОНД ІМ. С. КАЧАЛИ.

„Як виказано у звідомленні виділу „Просвіти" надіслав п. З. Грушкевич 5 зр. 50 кр. на створення при „Просвіті" стипендійного фонду ім. Степана Качали. Подаючи цю вістку до прилюдного відома дозволяємо собі висловити надію, що гарна думка вшанувати память заслуженого ветерана патріота знайде загальне одобрення у всеї нашої публики."

ВІРМЕНСЬКІ ТАЙНІ ТОВАРИСТВА.

„Таймс" повідомляє, що російська поліція викрила між вірменами за Кавказом цілу сітку тайних товариств, зорганізованих на лад товариства „Молода Італія", яких метою було викликати революцію і визволити вірмен зпід панування Росії. До цих товариств — кажуть — належала сама молода вірменська інтелігенція."

ПРЕМІЄР БЕРАН ПРО ЕМІҐРАЦІЮ ТА АВТОСТРАДИ.

У промові союзного чехо-словако-українського премієра **Берана** при отворенні союзного парляменту заторкнено також справу політичної еміґрації. „Еміґранти — заявив премієр — добре й у власнім інтересі зробилиб, якщоб вони заздалегідь подбали приміститись у державах, що більші й багатші, ніж наша федеративна держава". Обговорюючи господарські проблеми, премієр Беран зазначив, що розбудова автових шляхів, які вязалиб Прагу з Карпатською Україною, тепер найважніша справа.

НОВИНКИ.

— Чергове число „Діла" появиться у вівторок 20. ц. м. тому, що в понеділок 19. ц. м. припадає свято св. Миколая. У вівторок „Діло" появиться в нормальному часі.

— „Сад і город" — під такою назвою почне виходити з днем 1. січня 1939 р. новий часопис, місячник, що його видає Товариство „Сільський Господар", Львів, Руська 20. Часопис призначений для широких кругів наших садівників, городників, шкілкарів, господинь та господарів і прихильників-аматорів садівництва та городництва. В кожному числі багато статтей, порад та ілюстрацій. Передплата на рік 2.50 зол., хто пришле передплату до дня 31. січня 1939 р., платить за рік тільки 2 зол. Усі, що цікавляться садівництвом та городництвом повинні мати у себе цей потрібний і дешевий часопис. 2—3

— **Власні доми** передумовиною добробуту одиниці, родини і суспільности! Це гасло кооперативного Міщанського Союзу Кредитового у Львові, вул. Руська ч. 3. тел. 215-16. ур. год. такж від 6—7.30 ввечір. Жадайте інформативного листка! 2377

— **На Святого Миколи** — найкращий дарунок — ощадний український радіоприймач „Селектон". Львів: Сикстуська 43, тел. 254-22. 2948 2-2

— „Хром", Львів, вул. Руська 20, тел. 271-83, поручає по найдешевших цінах футра жіночі і чоловічі та всякого роду футряні шкірки, як також перекращує і переробляє уживані футра за найновішими фасонами. 2259 —?

— **Космео** — Львів, Миколая 7, фахово порадить Вам Пані, як раціонально плекати вроду. 2933 2-20

— **Разом з морозами настав час зимової допомоги.** Десятки незасібної молоді ждуть на Вашу помічну руку. Усе зайве одіння перешліть до Рем. Бурси (вул. Бартосівни 3, Львів). За добре серце — щира подяка.

— **Порядок Богослужень у храмовий празник св. О. Николая в церкві у Львові** і тридневні Богослужения ювилейні на памятку 950-ліття хрещення Руси-України. **Неділя І. місяця 18. грудня 1938 р. в Навечерія празника: год 16.:** Всеночне, Наука, благальна пісня, Благословення Найсв. Тайнами і цілування мира з Мощий св. О. Николая в Барі. Слухання св. Сповіди від 16—20 год.; **Понеділок, 19. грудня 1938. празник св. О. Николая: Година 5.** Утреня, в год. 6, 7, 8, 9. і 9.30 читані св. Літурґії; **Година 9.45 прибуття Преосв. Архієрея Кир Никити: Година 10. посвячення чотирьох хоругов церковних і торжествення. Година 10.15 Архієрейська Служба Божа. Год. 10.45 Проповідь. Год. 13. Водосвяття перед церквою і обхід. Год. 16. Вечірня, Акафист св. о. Николая,** Наука, благальна пісня, обхід з Найсв. Тайнами довкола церкви, благословення, панахида і цілування св. **Мощей Мира. Слухання св. Сповіди від години 5—14. Второк 20. грудня 1938. Попразен храму:** Год. 7.30 і 8.читані Служби Божі. Год. 9. співана Служба Божа за упокій парохіян з Соборним Парастасом." — Свящ. В. Лончина.

— **Порада під зиму.** В холодній порі наш організм потребує більшого запасу тепла (кальорій) у формі товщів і т. п. харчів. Під цим оглядом найдоцільніше є споживати якнайбільше масла та сирів „Маслосоюзу", бо вони мають велику кількість товщу а рівночасно є легкостравні й найпоживніші.

— Святочне відслонення таблиць фундаторів саль у шпиталі ім. Митрополита Андрея відбудеться в неділю 18. ц. м. в год. 12-ій вполудне.

— **Юлій Ґеник-Березовський перед мікрофоном.** У вівторок 20. ц. м. передаватиме в год. 14.30 львівська радіостація авдицію, що напевно зацікавить усіх українців: перед мікрофонами II виступить відомий усім рецитатор-мистець, лектор Ягайлонського університету у Кракові Юлій Геник-Березовський та виконає низку рецитацій, м. і. і відому в його інтерпретації поему Ю. Федьковича „Довбуш".

— **Нові ексцеси польських студентів.** Польські студенти політехніки побили в пятницю 16. ц. м. трьох студентів жидів, які бачили на викладі. Групи польських студентів обставили всі входи у політехніці і не пускали жидів на виклади у звязку з проголошенням „Днів без жидів". У суботу 17. ц. м. польські студенти уладили віча в університеті і політехніці, на яких ендецькі промовці домагалися, щоб влада випустила на волю чотирьох студентів медицини, яких поліція арештувала у звязку зі сензаційними вислідами ревізії в „Домі Медиків" при вул. Слодовій, де поліція знайшла арсенал зброї, муніції та нелеґальні летючки. На вічу розкидали теж протиукраїнські летючки. По вічу в політехніці юрба польських студентів вибігла з політехніки і вибила всі шиби у крамниці „Фортуни Нової" при вул. Сапіги та одну шибу у крамниці „Маслосоюзу" теж при вул. Сапіги. Повибивавши шиби, студенти повтікали назад до будинку політехніки.

— **Роздача свідоцтв в українських ліцеях.** Довідуємося, що не всі ліцеї з українською мовою навчання одержали з державної друкарні друки свідоцтв. Тому мабуть не буде можна роздати піврічних свідоцтв перед святочними феріями, а щойно після ферій.

— **У рецензії із святочного концерту з 25-ліття Муз. Інституту у Стрию,** поміщеній у 280 числі „Діла", пропущено через недогляд коректора імя промовця як відпоручника матірного т-ва Лисенка у Львові — п. д-ра Михайла Волошина.

— **Засідання Етнографічної Комісії Н. Т. Ш.** відбудеться в середу 21. ц. м., в год. 18, у бібліотеці НТШ. На порядку дня перевибір президії Комісії та виклад проф. В. Сімовича п. н. „До методи етнографічних записів".

— **За поширення польського „стану посідання".** В неділю 11. ц. м. відбувся у Львові зїзд [illegible] голов окружних, повітових і низинних кол [illegible] Ш. Л. зі Сх. Галичини. У зїзді взяло участь [illegible] осіб. Нараду відкрив голова годової управи

Т. Ш. Л. д-р Ст. Ума і в довшій промові звсував дотеперішні успіхи праці Т. Ш. Л. Основний реферат на тему „Яких метод освітньої праці вимагає нинішнє село" виголосив управитель сільського університету Т. Ш. Л. в Оглядові п. Драч. У дискусії виявилась повна польська державна рація та незломна воля польського громадянства, щоб вести позитивну працю над зміцненням і поширенням польського „стану посядання". Цей зїзд виявив активну поставу польського громадянства.

(„Всхуд".)

— **Дальша ревіндикаційна акція на Волині.** КАП повідомляє: В Окопі парохії Рокитно на Волині вернулося в останніх днях з православія на католицизм 81 особа. З цієї нагоди відправлено в місцевій капличчі торжествене богослуження.

— **Повідомляємо ввічливо, що з днем 25. ц. м. переносимо Косметичний Кабінет „DISTINCTION" на вулицю Сикстуську ч. 14, I. пов.** Поширений і вивінуваний кабінет з останніми засягами техніки і знання дорівнює він тепер европейським заведенням. — **Управа.** 9—10

— **Передсвяточний рух по крамницях.** Львівське городське старосто оголосило такий комунікат: У звязку зі святами Рождества Христового городське старосто пригадує, що в неділю 18. ц. м. всі крамниці, фризієрські та фотографічні підприємства можуть бути отворені від год. 13-ої до 18-ої. Від 19. до 23. ц. м. згадані крамниці і фризієрські та фотографічні підприємства можуть бути відкриті до год. 21-ої, а 24. ц. м. лише до год. 18-ої. Харчівні, ресторани, каварні, цукорні, буфети і нічні розривкові льокалі мають бути замкнені дня 24. ц. м. від год. 18-ої до год. 7-ої дня 26. ц. м. крім ресторанів у готелях. Отже 25. ц. м. в перший день Різдвяних свят мають бути замкнені всі крамниці, промислові підприємства, кіоски, крамниці з овочами та солодощами, фризієрські та фотографічні підприємства, крамниці з квітами і т. п. Дня 26. ц. м. можуть бути відкриті лише кіоски і крамниці з овочами та солодощами. Всі інші крамниці і підприємства мусять бути замкнені.

— **„Нае Фрае Прессе"** перестане виходити — як повідомляють з Праги — з днем 1. січня 1939. р. Одночасно з днем 1. січня 1939. р. перестане виходити у Празі „Прагер Прессе".

ВІДГУКИ ДНЯ.

На св. Миколая.

Щороку, коли стукне друга половина грудня, приходить на нашу грішну землю св. Миколай. Угодник Божий був — як відомо з переказів — великим приятелем малих дітей, спомагав незаможну дріботу чим міг і завжди носив при собі солодощі.

З цього пішов звичай дарунків у день св. Миколая, тільки що той звичай пішов дещо скісно. Претенсії до дарунків мають не тільки малі діти, але й більші, до сивих включно, а дістають дарунки переважно ті, які без них можуть обійтися.

Але св. Миколай не зрезиґнував з особистої візити на землі в день своїх іменин і з власноручного розділювання дарунків — по справедливости. Тому і найбідніша сирітка сягає раненько, в день св. Миколая, під подушку. А як не має подушки, то під кулачком шукає дарунку. І все знайде щось для себе... бодай тепле місце, де можна загріти другий кулачок.

„ЛЬОТОС", Львів, Сикстуська 21.

Направду чудовий звичай наслідують у нас передовсім школи а ще передовсім касина і клюби.

По касинах і клюбах приготовляють Миколая цілий рік, себто зараз після останньої невдачної імпрези.

— Прошу панства — каже при кінці свята аранжер. Ми мали за мало часу, щоб усе підготовити якслід. Але на другий рік ми зробимо такого Миколая... — тут робить артистичну павзу... — такого Миколая, що ціле місто ахне.

(Все одно: чи це Отинія, чи Львів — ахне!).

Така заява аранжера помітно обнижує хвилю нарікань на цьогорічну імпрезу, люди починають імпровізувати і врешті-решт розходяться майже вдоволені.

Справа Миколая йде покищо на склад, тимбільше, що після того приходять швидко інші імпрези: Сильвестер, Маланка, а там — мясниці. Виринає вона вечором 17. грудня чергового року.

— Чи є що приготоване на Миколая? — питають щорічно аранжера.

— Миколай?! Ах, правда. Так єсть. Очевидно. Мусимо зробити. Навіть дещо вже готове.

— А чого ще нема?

— Ну... бракує ще скетчу, але автор не відмовив ще дефінітивно. Маю надію, що вдасться мені його переконати.

— А актори?

— В тім то й біда. Ніхто не хоче грати ангела і загалом виступати на сцені.

— А хто буде Миколаєм?

— Типів відповідних до тої ролі в нас є досить. Але покищо ніхто ще не рішився.

— Бійтеся Бога, таж завтра вже Миколая!

— Ви мені це кажете?! Знаю і розумію цілий траґізм ситуації. Але прошу не турбуватися — все буде.

І на другий день усі ждуть на появу св. Миколая, чорта, ангела і несподіванки. Мають право, бо слово „несподіванки" було в запрошеннях два рази підкреслене.

Занавіси не мали. Не можна було дістати в останній хвилині. На сцені стоїть дві смерічки, що стараються наслідувати глухий бір, а на салі стоїть настрій вижидання, якого чар добре розуміють закохані, мисливі і петенти на посаду.

За кулісами, себто в другім покою йде балачка між аранжером і Миколою.

— Деж ваша борода?

— Або я мав її постратися.

— А мітра, а жезл?

— Мала принести пані Оксана.

— Мала принести, але не принесла.

— Віс майор, пане товаришу.

— Добре вам казати!.. Що ми тепер зробимо?

— Пождіть, маю ідею! — скрикує Миколай. — Святий Миколай не прибув і я це проголошу.

— А чорт? А ангел?

— Не треба! Адже виступаю.

Третій дзвінок, саля стихає, на сцену виходить кандидат на Миколая.

— Шановні Панство! Через пашпортові труднощі і припинений залізничий рух святий Миколай не міг прибути...

— А чорт? — кричить хтось із публики.

— Є кілька на салі.

— А ангел?

— Також на салі. Це наші пані!

Старші ангели всміхаються, сивіші чорти роблять міну, а кандидат на Миколая говорить далі:

— Лишаються ще несподіванки...

— Славно!

— Давайте їх!

— Цікаво!

— Чи панство сподівалися іншого Миколая?

— Очевидно.

— Власне ми вам зробили несподіванку.

Миколай сходить зі сцени, а на його місце виходить аранжер свята:

— Прошу панства. Коли в нинішній імпрезі й були якісь недотяги, то вже на другий рік...

Галактіон Чінка.

— **Самохід віхав до спальні.** В ночі з четверга на пятницю 16. ц. м. особовий самохід наїхав на партеровий дім, пробив зовсім стіну і знищив спальню, в якій спали молодята. Молоді подруги ледви чудом оминули смерти. Пасажири самоходу важко потовклися.

— **Велика пожежа** вибухла в ночі з пятниці на суботу 17. ц. м. у фабриці льну у Гольм у Чанії. Пожежу вгасила пожежна сторожа по кількох годинах. Шкоди сягають понад 2 міліони корон. Понад 100 робітників стратило працю.

— **Кількагодинна боротьба з вовками** під Хотином. Недалеко м. Хотина стадо вовків напало в лісі на кілька селянських возів. Між нападеними селянами і зголоднілими вовками боротьба тягнулася кілька годин. Мужчини відбивались перед вовками вилами, сокирами і дручками. Жінки кидали між вовків запалені снопки соломи, щоб відстрашити зголоднілі бестії, але це нічого не помагало. Щойно допомога селян зі сусідних сіл урятувала життя нападеним. Один з нападених 16-літній хлопчина посивів зі страху. — У північнім Кавказі і Грузії стада зголоднілих вовків закрадаються до сіл і викликують страшне спустошення. Вовки розшарпали теж кілька осіб. На зголоднілих вовків зорганізували спеціальні облави при участи війська.

До кінця ювилейного року „Просвіти" вже недалеко! Чи ви вже стали членом „Просвіти" і чи склали жертву на читку в її працю?

✝

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
за бл. п.
Миколу Заячківського
відбудеться у вівторок 20. грудня ц. р. в Церкві Преображення Госп. при вул. Краківській в год. 7.30, про яке повідомляє
Рідня.

✝ Посмертні згадки.

ЮЛІЯ З СІМИНОВИЧІВ ШІЛЛІНҐ-СІНҐАЛЕВИЧЕВА.

15. грудня ц. р. відійшла від нас на віки бл. п. Юлія з Сіминовичів Шіллінґ-Сінґалевичева, що упокоїлася у Львові в 94. році життя. У Покійній розпрощалися ми з одною з тих світлих жіночих постатей „старої дати" в найкращому розумінні того слова, і яких між нами щораз менше, та які вже мабуть належать до історії. Тільки у повістях, оповіданнях і споминах старших письменників відживають перед нами ті зразкові жінки, матері і громадянки з давньої сільської інтелігенції, до яких належала саме Покійна. Вона походила з прастарого українського роду Сіминовичів, що виводиться з боярського роду, відомого м. ін. з їх участи в повстанні проти Яґайлонів в 1315 році. Батько Покійної о. Сильвестер Сіминович був довголітнім парохом в Косові, а з її рідних і стриєчних братів відомі м. ін. покійний вже д-р Володимир Сіминович і у живих іще о. ювилят Микола Сіминович, українські діячі в Америці. Покійна була заміжня за бл. п. о. Яковом Шілінґ-Сінґалевичем, що був одним з найкращих наших священників відродженецької доби 1870—1900 рр. Як управник Москалівки, потім парох Руди в Жидачівщині і Романова в Бобреччині, о. Яків поклав багато заслуг для культурного та організаційного розвитку тих околиць і був зразком не тільки священника, але й народнього діяча. А найвірнішою товаришкою і помічницею в його праці була йому дружина покійна Юлія. Жінка великих чеснот і патріотка, своєю культурною і гостинною вдачею причинялася завжди до того, що її дім був культурним огнищем і осередком близької і дальшої околиці, де заєдно панувала атмосфера невсипучої праці та любови до всього рідного і атмосфера пошани для традицій та культури. Належала до тих Панїматок, які були правдивими матерями не тільки своїм дітям, але і своїй парохії, бо вміла служити селові доброю радою і поміччю, моральною і матеріяльною. Покійна виховала у громадянських і патріотичних чеснотах своїх [illegible] синів, з яких два вже покійні (наймолодший Микола помер у визвольній боротьбі, як [illegible] УГА. в Україні), а з трьох живучих відомий м. ін. заслужений діяч Володимир Сінґалевич. Нехай та коротка згадка буде замісць китиці [illegible]тів на свіжу могилу Покійної. І нехай рідна земля, яку так щиро любила, буде Їй пером!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр.

Неділя 18. XII. год. 3.30 попол. „Закохана королева"; год. 7.30 веч. „День без брехні".

Понеділок 19. XII. год. 6. веч. „День без брехні".

Театр Різнородностей.

Неділя 18. XII. год. 7.30 веч. „Пан Лямбертіє".

Понеділок 19. XII. год. 7.30 веч. „Пан Лямбертіє".

Український Театр ім. І. Котляревського.

ПЕРЕМИШЛЬ (саля Нар. Дому):
18. XII. Маруся Богуславка.
19. XII. Найвірніший чоловік.
20. XII. Кирка з Льолею.
21. XIII. Орфей у пеклі.
22. XII. ?
23. XII. Пригода в Черчі.
24. XII. ?
25. XII. Невольник.

Білети скорше продає Нар. Торговля.

КІНА.

АПОЛЬО: „Битва на Бродвею".
АТЛЯНТИК: „Буря на Сході" („Пригода в Шанхаю").
БАЛТИК: „Король бавиться", „Герой наших часів".
ВАНДА: „Срібна торпеда", „Кріса скінчена".
ҐРАЖИНА: „Ґегенна" на осн. Ол. Мнішек.
ЕВРОПА: „Віллва небезпека".
ЕМПІР: „Готель у Тиролі".
КАСІНО: „Льорд Джеф".
КОПЕРНИК: „Отеза на пустині".
МАРУСЕНЬКА: „Нині та завсіди", „Золотий шал".
МЕТРО: „Голос серця", „Фіякер ч. 13".
МІРАЖ: „Ракета на Марса".
МУЗА: „Золотоволоса".
ПАКС: „Любов і сльози жінки".
ПАЛЯС: „Примари".
РАЙ: „Павел і Гавел".
РІЯЛЬТО: „Дівчина шукає кохання".
РОКСІ: Подвійна програма: „Зоря Рівіери", „Проклятий скарб".
СВІТ: „Князь Ігор", „Каліф з Багдаду".
СВЯТОВІД: „Корабель невільників", „Пастирка зайцем".
СТИЛЕВЕ: „Банковий Дім" і ревія з Фалішевським і Волінським.
ТОН: „У тіні хреста", „Тайний агент".
УТІХА: „На межі життя" та ревія.
ХИМЕРА: „Злодійка" фільма із життя шкільної молоді.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Азія: Анам, Сіям".

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каім і Син)
„Китай, Індокитай".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 18. грудня 1938.

7.20 Орх., 8.00 Ранішній денник, 8.15 Для села: Газетка, Огляд рашків, Калєндар, 8.45 Поздоровлення, Що це таке зорганізоване село, Пісні у вик. міш. хору, коло год. 10.30 після богослуження Музика з пл., 11.45 Муз. програма на Рівдо, фейл., 11.57 Сигнал, 12.03 Симф. поранок: орх., спів, 13.00 Виїмки з творів Пілсудського, 13.05 Гутірка про Підволочиська, 13.15 Музика: орх., пісеньки, акордеон, банджо, 14.40 Трохи пісні, трохи слова, 15.00 Словно-муз. авд., 15.25 Золота книга громад, 16.30 Спів. рецітаць Сл. Орловської-Червінської в супр. форт., 17.00 Театр Уяви: „Зразкове подружжя" Л. Гавйта, 17.30 Орх., монольоги; у перерві в год. 18.25 Хвилина бюра студій, 19.30 Програма на завтра, 19.35 „Гостинниця Під левом" словно-муз. авд. 20.10 Спортові вістки, 20.15 Інф. авд.: Спорт, політ. оглад, веч. денник, звук. тижневик, програма на завтра, 21.20 „Країна усміху" оп. Легара, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

Понеділок, 19. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Танк. музика з пл., 11.00 Для шкіл: Віршики з поясненнями, 11.15 Характеристичні танки з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 13.00 Розр. концерт із пл., 13.30 Авдиція про Монюшка для хлопців, сопран, тенор, пояснення, 14.00 Орх., 14.50 Програма на завтра, 14.55 Спортовий денник, 15.00 Театр Уяви для молоді: „Про Івася, що псам чоботи шив" на осн. Ю. Словацького, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Наук. хроніка: Історія, 16.35 Форт., 17.15 Про деякі прикмети мови сучасної реклями, 17.30 Сильветки лютністів: Гітарове тріо, пояснення, рецитації, 18.00 Фільма, як окремий рід мистецтва, 18.10 Польські та чужі пісні у вик. В. Ружицької, мецосопр., форт., 19.00 Вояцька авдиція, 19.30 Розр. концерт у вик. сальон. орх., сопр., тенор, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, прособр., альт, 21.40 Літер. новини, 22.00 грама на завтра, 21.00 Вокальна музика, „На стацийці" драма, Веселі дрібниці, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

Вівторок, 20. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авд. для шкіл, , 8.10 Орх., 11.00 Для шкіл: Від клинового до сучасного друку, гутірка для старших дітей, 11.15 Із творчости Еріка Костса, пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Із мандрівок над Німаном, Нар. пісні у виконанні вок. квартету. **14.30 „Довбуш" поема Ю. Федьковича, у вик. Ю. Ґеника Березовського,** 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Маю тринацять літ, говорена повість для молоді, 15.15 Техн. скринька, 15.30 Музика сальон. орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Фін.-госп. актуалії, 17.00 Оперові арії у вик. Ст. Драбіка, в супр. форт., 17.20 Діалоги, 17.30 З піснею по краю, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Прогр. резерва, 18.15 Для села: Хл. скринька, Кооперативна хвилина, 18.30 Для робітників, 19.00 Розр. концерт: орх., сопр., тріо, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Камер. концерт: сопран, смичк. квартет, форт., 21.50 Поезія золотого віку, 22.05 Нинішній Шлеськ, словно-муз. авд., 22.55 Інформ. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

Середа, 21. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Добрий день наймолодшим: Оповідання, пісеньки, 11.00 Для шкіл: Дороги Свят Вечір", авд. для дітей, 11.25 Ерна Зак і Карло Шміт-Вальтер співають, пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Симф. музика з пл., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Розвязка істор. загадки для молоді, 15.05 Наш концерт, твори Ґріґа, [illegible] Музика орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.[illegible] і школа: Злі і добрі способи [illegible] лекціях, 16.35 Віольончелеві твори у [illegible] форт., 16.55 Авдиція, 17.00 Сучасні [illegible]менники про вояка, 17.15 Камеральний концерт, музика, спів, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Тішина [illegible] мовчадних виборів, 18.15 Гутірка [illegible] хачами, 18.30 Гутірка про [illegible] „Посвята безмежна" 19.00 Розр. концерт: орх., рецелєрс, сопран, [illegible] форт., 20.10 Веч. денник, [illegible] вістки, спорт, програма на завтра, [illegible] Оповідання про Шопена: „Марія [illegible]ська". 21.45 Промова [illegible] Галліи, [illegible] Поважна музика з пл., 22.[illegible] Танц. [illegible]ка, у вик. орх., пісеньки, 22.[illegible] вістки, 23.00 Ост. вістки, 23.[illegible] Закінчення авдиції.

Четвер 22. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 [illegible] пл., 8.00 Популярна музика з пл., [illegible] Ранішні вістки, 11.57 Сигнал, [illegible] лудньова авдиція, 14.00 Музика [illegible] 14.50 Біржа, 14.55 Програма на [illegible] 15.00 Свят вечір у рідних краях, [illegible] Клопоти та ради: [illegible] дьог, 15.30 Оркестра, 16.00 [illegible]вий денник, 16.05 Господарські [illegible] 16.20 Фольксьоф [illegible] 17.05 Що хорим і їх [illegible] дати протитуберкульозний [illegible] 17.20 Форт. твори [illegible] пол. композитора [illegible] Біжучі вістки з міста та [illegible] Авдиція для села: **„Львівська [illegible] мов" гутірка з український [illegible] Р. Голода.** Популярна музика [illegible] Комунікат Рідн. Тов. [illegible] інструментів: [illegible] кларнет, обой, флет [illegible] концерт: орх., [illegible] 20.35 Веч. денник, [illegible] спорт, програма на завтра, [illegible] [illegible] 21.30 Хоральні твори [illegible] ст. Галліни, 22.00 [illegible] Трансмісія з [illegible] 22.35 Літер. фрагменти [illegible] ст. 23.00 Останні вістки, [illegible] авдиції.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 18. грудня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Розр. концерт, орх., веселий квартет, форт. дует, 18.00 Музика в сумерку, квінтет, сол., 20.10 21.00 „Дер Трефер ше Шварце“ оп. Кваверa, БІЛГОРОД 20.00 21.00 Нар. музика, 21.30 Розр. музика, БРЮСЕЛЯ ФР 21.30 22.00 Симф. концерт в участю Мільода та Гіндеміта, БУДАПЕШТ 12.30 Оперова орх., 15.45 Нар. пісні, 17.00 Сольо на фавті, 17.50 Орх., 19.20 Форт. концерт Доснанін, 20.10 21.00 Оперетові мельодії, 22.00 Циг. музика, ВЕЖА АЙФЛЯ 18.00 19.00 Симф. концерт із участю Касадесуса, 20.00 Камер. музика, ВІДЕНЬ 15.15 Стирійські різдвяні пісні, 16.00 Веселе муз. пополудне, 19.00 20.10 21.00 22.20 Великий концерт бажань, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.30 Пісні та музика, КЕНІГСБЕРГ 20.10 21.00 Концерт орх., сопр., барит., ЛЯЙПЦІГ 15.05 Кава для дітей, МІЛЯНО 17.15 18.00 Розр. програма, 21.00 22.00 Сучасна іт. симф. музика, 22.25 Пісні, МІНХЕН 11.30 Нар. пісні, 20.10 21.00 „Лівар мимоволі“ ком. оп. Гунода, ПРАГА 15.20 Популярні мельодії, 18.00 Військ. орх., 19.45 20.00 „Гонза“ балет Недбали, РАДІО ПАРІ 18.05 21.15 Пісеньки, 18.25 Сольо на гармонії, 20.00 (після комунікату) Легка музика, 21.30 22.00 23.00 Вечір опер: „Ле Нуво Сенер ді Віляж“ Бальдіє, „Вайте о Грее Пед“ Сільвера, РИМ 17.00 18.00 Орх., 21.30 22.00 Комедія, САРБРІКЕН 15.15 Пісні, СТОКГОЛЬМ 16.00 Арфа, 19.30 Спів, 22.30 Концерт е-моль на скр. і орх. Мендельсона, ШТРАСБУРГ 22.00 23.00 „Маскота“ оп. Одрана, ФЛЬОРЕНЦІЯ 15.00 18.00 „Джоконда“ оп. Понкієлія.

Понеділок, 19. грудня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. концерт 22.15 Танц. музика, БІЛГОРОД 15.20 Спів, 20.00 21.00 Веселий вечір, БУДАПЕШТ 12.10 Циг. музика, 18.30 Віол., БРАТІСЛАВА 17.25 Словацькі нар. пісні у вик. циг. орх., ВІДЕНЬ 15.30 Форт., 18.10 Коляди, 20.10 21.00 „Івась і Гануся“ оп. Гумпердінка, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.15 Солісти зі Судетів, концерт, 20.10 Зима в музиці, орх., хор, сопр., тенор, бас, 22.30 Камер. твори Тієсена, ЛЯЙПЦІГ 17.20 Скрипка, ЛЯЙПЦІГ 15.20 Казка для дітей, 18.20 Форт., 19.00 Розр. концерт, МІЛЯНО 15.00 Скрипка, 20.30 Розр. музика, 21.00 Віол., ПРАГА 15.15 Серенада Чайковського на смички, 18.10 Сальон. музика, 19.25 20.00 21.00 Військ. орх., РАДІО ПАРІ 18.30 Пісні, 19.15 Тріо, 21.15 Форт., РИМ 17.15 Танц. музика, 21.00 22.00 „Іль пассе дель кампанелі“ оп. Раццата, СТОКГОЛЬМ 17.05 Нар. мельодії, 21.00 Форт., 22.15 Розр. програма.

Вівторок, 20. грудня 1938.

БЕРЛІН 17.20 Давні коляди, 19.00 Музика для дітей, 20.10 21.00 Муз. вечір, БІЛГОРОД 18.15 18.30 Концерт хору, нар. пісні, 20.00 Рос. романси, БЕРОМІНСТЕР 19.40 Вок. анс., 21.30 Пісні, 22.00 Російські нар. мельодії, БУДАПЕШТ 12.10 Скрипка, 17.00 Циг. музика, 19.30 20.00 21.00 22.00 Вечір опер: „Дідона і Еней“ Пурчеля, „Заслона піротки“ Доніцетія, БРУКСЕЛЯ ФЛЯМ. 21.00 22.00 „Гостинниця під Білим Конем“ оп. Бенацького, ВІДЕНЬ 16.00 12.00 Розр. концерт, 20.00 Весела словно-муз. авд., ВЕЖА АЙФЛЯ 21.30 22.00 Симф. концерт, ГАМБУРГ 20.10 21.00 „Вішунка Різдва Христового“ оп. Пфіцнера, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. концерт, 18.15 Твори на скр. і форт., 20.10 21.00 Фільг. концерт, 22.30 Соната ф-дур Бетовена, МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 19.20 Орх., 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Концерт військ. орх., ПРАГА 15.15 Орх., 17.20 Віол., 20.40 Нар. пісні, 21.10 Квартет Моцарта на обой, скр., альт., віол., 21.45 Квартет д-дур Моцарта, РАДІО ПАРІ 19.15 Форт., 19.30 Скр., 20.00 Легка музика, 21.15 22.00 Камер. музика, РАДІО РОМАНІЯ 21.15 21.35 Пісні, РИМ 17.15 Форт., 19.20 Орх., 21.00 Солісти: Авіто Серето, скр., Льоренці, форт. СТОКГОЛЬМ 20.30 Симф. концерт.

Середа, 21. грудня 1938.

БЕРЛІН 16.20 Коляди, 18.00 19.00 Розр. концерт, 21.00 Сольові твори, баритон, орх. БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 13.30 Орх., 17.30 Спів, 18.30 Форт., 19.20 Циг. музика, ВІДЕНЬ 12.00 15.15 Розр. музика, 18.15 „Плятиння снігу“ настроєва музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні, 18.20 Колядкові пісні та коляди, 20.30 21.00 Твори Ніколая, ДРОЙТВІЧ 22.10 „Франческа в Ріміні“ оп. Зандонаї, III. дія, ЛІЛЬ 21.00 22.00 23.00 Вечір оперетов, МІЛЯНО 17.15 Вок. тріо, 19.30 Розр. концерт, 21.00 22.00 Комедія, 22.15 Сопран, тенор, форт. дует, МІНХЕН 21.00 Вахові твори, ПРАГА 18.10 Орх., віол., 18.30 Легка музика, 19.25 „Блакитна птиця“ балет, 20.50 21.00 Симфон. концерт, РАДІО ПАРІ 18.05 Орх., 19.15 Тріо, 20.00 (після комунікату) Камер. музика, 22.00 Розр. програма, РІГА 18.30 19.00 20.00 21.00 (після комунікату) „Мельникiвна“ оп. Карльса, РИМ 17.15 Танц. музика, 19.30 20.30 Розр. концерт, 21.00 22.00 23.00 „Тоска“ оп. Пучінія, СТОКГОЛЬМ 15.20 Солісти, 17.05 Вок. квартет, 19.50 Військ. орх.

Четвер 22. грудня 1938.

БЕРЛІН 10.00 Нар. пісні, 16.20 Коляди, 18.00 19.45 20.10 21.00 Музика, БІЛГОРОД 20.00 Гумор, 21.00 Оп. арії, 21.30 Тріо, 22.15 Дута музика, БУДАПЕШТ 12.10 Солісти, 18.30 Циг. музика, 17.30 18.00 Оп. орх., 22.00 Концерт, ВІДЕНЬ 12.00 18.15 Розр. концерт, 18.45 Вес. вечір, 20.10 21.00 Концерт бажань, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.30 Твори Вольфа і Брамса, спів, форт., 20.10 Форт., скр., ЛЯЙПЦІГ 20.10 21.00 Концерт присв. творам Пучінія, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.20 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Арлезіанка“ оп. Візета, „Триграний капелюх“ оп. Де Фалі, ПРАГА 17.40 Сольо на фаготі, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 20.00 (після комунікату) Легка музика, 21.15 Скрипка, 21.30 22.00 23.00 24.00 Опера, РІГА 20.45 Шотляндські мельодії, РИМ 17.15 Танц. музика, 19.20 Розр. концерт, 21.00 22.00 Симф. концерт, СТОКГОЛЬМ 15.30 Пісні, 19.30 Два форт., 21.10 Хор, 22.15 Орх.

Радіокутик.

ЦІЛКОВИТА РАДІОФОНІЗАЦІЯ ФАБРИКИ.

Цікавим прикладом сусідського ставлення дирекції фабрики до радіофонії є акція стовідсоткового зрадіофонізовання знаної фабрики в Пудліцах. Власник цієї фабрики, оцінив значіння радія для піднесення культурного рівня своїх робітників і вирішив заінсталювати у всіх фабричних галях, в усіх робітничих мешканнях та сільських хатах на площі Пудліцах радієві голосники, сполучені центральним сприймальним радіоапаратом. Завдяки цьому всі, що там працюють дістануть програму відповідно добрану до їх вимагань. Вступні праці над заложенням інсталяцій вже почато, так що мабуть ще у грудні ц. р. фабрику цілковито зрадіофонізують.

НОВЕ ЖИТТЯ БЕРЛІНА.

Берлінська радіовисильня подала авдицію, яка була оглядом актуальних розвагових можливостей німецької столиці. По черзі на хвилях етеру заговорили театри, кабарети, музик-галі, а фрагменти з актуальних фільм заповнювали перерви, викликані „перевозинами“ з одного льокалю до другого. Між іншим знайшлися на хвилях етеру такі речі, як комедія Шова „Доктор на роздоріжжі“ та премієра нової італійської оперетки „Веселі перегони“. По відвідинах найкращих розвагових льокалів елегантної дільниці Берліна, мікрофон перенісся до т. зв. „народніх кабаретів сміху“.

БІРЖА

Львів, 17. грудня 1938

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·22—88·65 Доляри америк. 5·28·00—5·25·5. Доляри канад. 5·22·50—5·20·0. Фльорени гол. 28·84—288·10. Франки фр. 13·97—13·87 Франки шв. 119·70—119·90. Фунти анг. 24·8—24·64. Гульдени данц. 10·25—99·75 Корони чеськ. 10·75-10·40 Корони дун. 110·70—109·55 Корони норв. 124·53—123·55 Корони шв. 12·69—126·70. Ліри італ. 18·90—18·30 Марки фінлян. 10·93—10·79 Марки нім. срібні 91·0—88·00. Тель Авів

Папери.

1 і пів проц. внут. 64·38—64·61 3 інв. 4 ем. 83·50 серія 93·0 2 ем. 82·50, серія 90·00 5. конвер 67·50, 4 прем. дол. 42·75 4 консолід. 65·30—65·25

Акції.

Банк Польський 134·0 Цукор 34·50 Вугіль 33·75—33·50, Ліліпоп 91·50—91·00 Островець 65·25, Стараховичі 43·05.
Тенденція дещо сильніша

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, дня 17. грудня 1938
1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·25 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 3·20 зол.
молоко 19—20 сот.
1 кг. яєць 1·75—1·80 зол.
Тенденція на масло та молоко вдержана, на яйця сильна.

Оповістка.

ПОДЯКА

Подобалося Всевишньому покликати до себе Найдорожчого нам Мужа, Батька і Діда бл. п. о. ІВАНА БОРДУНА, пароха Турі Великої, що 29. листопада ц. р. відійшов від нас назавсіди.

Прибиті тяжким горем хочемо зложити сердечну подяку всім, що віддали Покійному останню прислугу, а нам виявили щире співчуття.

Дякуємо Всеч. о. Михайлові Боднарчукові, душпастиреві помічникові Покійного, що виявив свою справді синівську любов і посвяту і у хвилині наглої смерти Покійного, випровадив Його по християнськи в останню дорогу і в часі цілого сумного обряду.

Дякуємо Всеч. отцю Бачинському і Пані Бачинській з Ділушиць, що на вістку про смерть Покійного перші з сусідів поспішили потішити рідню і помогти в улаштованні сумного обряду.

Дякуємо Всечеснішим Отцям: Бандері, Бачинському, Боднарчукові, Мельникові і Тимковому за відправлення парастасів і панахид над тілом Покійного і за участь у похоронах у часі переносу тіла з дому до церкви.

Дякуємо за провід у похоронах Всечеснішому Отцю Деканові Базилевичеві Климові, а за участь у похоронах Всечеснішим Отцям: Бабієві Олександрові, Бабякові Михайлові, Бандері Андрієві, Бачинському Романові, Бачинському Ів., Боднарчукові Мих., Гавриликові Евген., Зубрицькому Севаст., Івасикові Степанові, Копикові Василеві, Левицькому Романові, Мельникові Антонові, Михайловому Іванові, Тимковому Іванові, Ференцові Михайлові, Чорнецкі Михайлові.

Дякуємо за теплі прощальні слова: Всеч. о. Деканові Базилевичеві, що прощав Покійного від деканату і від себе, як Його товариш зі шкільної лавки, Всеч. о. Бандері, що прощав при виносі домовини з дому, Всеч. о. Бачинському Романові за прощання в церкві, Всеч. о. Чорнецкі за прощання над могилою від священиків долинського деканату, Всеч. о. Івасикові за прощання від священиків Стрийщини, Всеч. о. Боднарчукові, що прощав Покійника як Його помічник в душпастирській праці, Вп. п. директорові Колодницькому, що прощав від С. К. у Стрию, Вп. п. інжінірові Рейнаровичеві, що прощав від Маслосоюзу в Стрию, Вп. п. Інспекторові Сеньчеві, що прощав від Кооперативи та Районової Молочарні в Турі Великій, Вп. п. директорові Кобатові, що прощав від Філії Сільського Господаря в Стрию, Вп. п. директорові Хромякові, що прощав від українських установ міста Долини, Вп. п. професорові Вульчакові, що прощав від Учительського Збору й Молоді школи в Турі Великій і Белечі, Вп. п. Михайлові Мельникові старшому, що прощав від комітету будови церкви, Вп. п. Михайлові Мельникові молодшому, що прощав від Хліборобського Вишколу Молоді, Вп. п. Миколі Мельникові, що прощав від тов. „Орли“.

Дякуємо Вп. паням Боднарчуковій, Тимковій і Левицькій, за щиру поміч в часі сумного обряду, а Вп. паням Бабяковій, Івасиковій і Ференцовій за участь в похоронах. Зокрема дякуємо Вп. Пані Боднарчуковій за те, що від першої до останньої хвилини займалась в посвятою і самовідреченням похоронами.

Дякуємо хорові з Турі Великої і його диригентові Вп. п. Іванові Мельникові, що своїм гарним співом звеличали сумний обряд.

Дякуємо Церковному Брацтву Турі Великої, що причинилось від себе до звеличання похоронів, зокрема дякуємо Старшим Братам Миколі Крайникові, Юркові Лавровому і Павлові Каменові, що постарались за величаві три пари волів і гарно прибрані сани для перевезення домовини.

Дякуємо Учительському Зборові і Молоді школи Турі і Белеча, що зорганізовано взяли участь у похоронах.

Дякуємо громадянам Турі Великої й Белеча, що прийшли всі, щоб провести на вічний спочинок свого пароха.

Дякуємо Громадянам Береживці й Лопатина зі Стрийщини, що відбули далеку дорогу, щоб попрощати свого колишнього пароха.

Дякуємо Родині близькій і дальшій, що з'їхались, щоб віддати останню прислугу Покійному.

Вкінці дякуємо всім добрим людям, що устно чи письменно виявили нам співчуття і свій жаль за Покійним.

Людвика — жінка, Ярослав і Мирон — сини, Марія Білинова — донька, Михайло Білик — зять, Іван і Олена Білики — внуки.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

Загальні Збори Тов. „Захист ім. Митропол. Андрея гр. Шептицького для сиріт“ у Львові відбудуться 27. грудня ц. р. в год. 17 в митрополичій палаті з таким предметом нарад: 1. Відчитання протоколу останніх Загальних Зборів, 2) Звіт Ради з діяльности за перше 10-ліття, 3) Касовий звіт по кінець грудня 1938 р., 4) Звіт Контрольної Комісії, 5) Вибір віцепредсідника і 3 членів Ради, 6) Вибір 3 членів Контрольної Комісії, 7) Евентуальні внесоки й запити. Якщо в означеній годині не зберуться потрібне до правосильности ухвал число членів, відбудуться по думці § 11. статуту пів години пізніше другі Загальні Збори в тому самому місці і з тим самим предметом нарад, які рішатимуть правосильно без огляду на число приявних членів. Того самого дня відправиться в катедральнім Храмі св. Юра в год. 8 поминальна Служба Божа за душі 11 померлих членів Товариства. Львів, 15. грудня 1938 р. — **Єромонах Клим. Шептицький** віцепредсідник, **о. В. Лициняк, секретар.**

Замість подяки для Вп. громадян за прислуги, віддані в останніх хвилинах життя моєї найдорожчої сестри, бл. п. **Анни з Будзинських Дембицької,** яка була для мене неначе матірю, як теж за останню для Покійної прислугу в часі її похорону, складаю на пресовий фонд „Діла“ 20 зол. — **Розалія Будзинська,** Заліщики.

Загальне Зібрання Товариства „Учительська Громада“ відбудеться 2. січня 1939 р. в год. 10. зрання у Львові, в кімнатах „Рідної Школи“ при вул. Мохнацького ч. 12. — з таким порядком нарад: 1. Відчитання протоколу з попереднього Загального Зібрання, 2. Звідомлення з діяльности попередньої Головної Ради: а) секретаря, б) організаційного референта — разом із докладом про нову організацію допомогового фонду, в) скарбника, г) провірної Комісії, 3. Дискусія над звідомленнями, 4. Ухвалення абсолюторії попередній Головній Раді, 5. Вибір нової влади Товариства: а) Голови, б) Членів Головної Ради і їх Заступників, в) Провірної Комісії, г) Розємчого Суду, 6. Внески й запити. Філії висилають делегатів (1 на 10 членів). На випадок неприявности приписаного статутом числа делегатів до важности ухвал в год. 10, відбудеться те саме Загальне Зібрання з тимсамим порядком нарад, з важністю ухвал при всякому компляті годину пізніше, себто в 11 год. За Головну Раду Товариства „Учительська Громада“: **Володимир Радзикевич** в. р. голова; **хр. Ілля Витанович** в. р. писар. 2980

РОЗВОДИ в духовному суді провадить і у справах розводових інформує консисторський оборонець Павло Денисенко, Варшава, Вспульна 60/4. 2824 1—2

НОВОВІДКРИТА УКРАЇНСЬКА РОБІТНЯ ГОРСЕТІВ Львів, Потоцького 20, I. пов. офіцини виконує горсети, горселети, пооперацийні опаски, підвязки, станики, опаски при вагітности, також чистить, відсвіжує і переробляє. Маруся Ткачишин. 2986 1—1

ГОДИННИКИ і біжутерію найпрецизніше направить українська фірма П. Карвацця у Львові вул. Домініканська ч. 7. 1930 83-0

СТОЛЯРНЯ М. ФЕДИНСЬКОГО Львів, вул. Зиблікевича 27. поручає по приступних цінах гуцульсько-мистецькі удаджения власних проєктів, також галантерію й інші модерні гарнітури. 2333 6-52

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПРЕЦИЗІЯ", тепер Шайнохи 1. 2297 8—10

УКРАЇНСЬКА ПРАЛЬНЯ І ФАРБАРНЯ повідомляє П. Т. Клієнтів, що в цьому сезоні обнизила ціни на 50% на всілику роботу, прання ковнірчика 10 сот. Марія Процишова, Вірменська 14. 2869 1-10

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ, гумові, черевні, нирковi, проти усування матиці за гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2741 9-10

ПЕЧАТКИ, монограми, ТАБЛИЦІ, виконує найдешевше перше та єдине українське ритівниче заведення ВОЛОДИМИР ЯРОШ, Львів, ул. Сенкевича ч. 2. 2816 6-0

ВАННИ ЦИНКОВІ, балії, НАСІДІВКИ, великий вибір, ЗАЯЦЬ, Оссолінських чотирнацять. 2867 4-10

ПЕЧАТКИ каучукові та металеві для парохіяльних урядів, читалень, кооператив та ін. виконує найдешевше Мако Гліцерман, Львів, Сикстуська 19, телефон 215-08. 2919 3-10

ТЕПЛІ комплети жіночі „Метеор" 3.50, хорошкові 4.90—5.90, нічні фланелеві сорочки 4.90, трикотері 5.90 та всілике мужеське біля у великім виборі дешево „Астра", фабрика біля, Львів, Сикстуська 2. 2299 3-3

ПЕРЕРІБКА КОВДРИ 2.50 Дубс, Пасаж Андріолього (Рутовського 12). 2866 6-13

УВАГА! РЕШТКИ матеріялів на убрання, костюми, сукні дуже дешево. Склад решток Генрик Босак, Легіонів 41, I поверх. 19/55 16-16

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

лікар недуг шкірних, венеричних та лікарської косметики

Роман Лисяк

б. приватний асистент д-ра Е. Аурделла та лікар шкірно-венер. клініки.

Львів, вул. Сикстуська 56

Тел. 114-44.

НЕРВОЛЬ

Хеміка д-ра Францоза, одинокий радикальний і випробований засіб (натирання) проти

РЕВМАТИЗМОВІ

кольок з причини простуди, постріли, ісхіясові і т. п. Дістанете в аптиках.

Виріб і головна продажа

АПТИКА МІКОЛЯША

Львів, Коперника 1. ч. 2343 5—9.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

приймає безперервно вписи студентів та курсантів на:

1. ВИСОКОШКІЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНО-КООПЕРАТИВНИЙ ВІДДІЛ. 4 роки. Дає всебічну фахову освіту, необхідну для праці в кооперативних і громадських установах та приватних підприємствах.
2. ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК. 3 роки. Підготовляє до громадської, політичної та журналістичної діяльности.
3. ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АГРОНОМІЇ. 1 рік. Докладно навчають про форми і методи переведення громадсько-агрономічної праці серед українського населення.
4. ТЕХНІКУМ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОМИСЛОВОСТИ. 2 роки. Дає фахове знання в різних галузях промисловости, що працює на с.-г. сировині.
5. ВИЩІ КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА. Півтора року. Систематично ознайомлюють про минуле і сучасне України та українського народу, його культури скарбів і підстави матеріяльного добробуту.
6. КУРСИ БУХГАЛЬТЕРІЇ. 1 рік. Підготовляють книговодів для праці в установах і підприємствах.
7. КУРСИ МОВ: англійської, німецької та французької. Уможливлюють опанувати світові мови для користування чужоземною літературою і пресою.
8. КОРОТКОТЕРМІНОВІ КУРСИ: а) Пасічництво, б) Американське промислове пасічництво, в) Садівництво, г) Городництво, ґ) Консервація та перероблення садовини й городини, д) Оброблення шкіри, е) Миловарство, є) Радіотехніка, ж) Фотографія, з) Теорія музики.

Жадайте проспекти з програмами, правилами вступу і таксами оплат. Висилаються безплатно. На ширшу відповідь присилайте поштову міжнародню марку. Можна замовляти також лише сам підручники. Цінники висилаються безплатно. Прохання надсилати на адресу: Ukrajinsky Technicko-Hospodarsky Instytut. Podebrady, Zámek, Tchécoslovaquie.

Найкращі глинянські КИЛИМИ власного виробу

поручає фабричний склад

Ст. ҐАЛАНА

ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 20 (ріг Костюшка)

Низькі ціни. — Продаж за готівку і на сплати. — Приймаємо облігації Народ. Позички і інші вартісні папери. СПЕЦІЯЛЬНІСТЬ ФІРМИ: півгобеленові, портієри, капи на ліжка і столи. 2935 2—10

Користайте

з небувало дешевої продажі з приводу реконструкції дому і льокалю.

Перфумерія **С. ФЕДЕР**

ТЕПЕР ЛЬВІВ

СИКСТУСЬКА 2.

10 кроків від правого рогу Легіонів.

АДОЛЬФ БАРТ ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА ч. 10. I. п. Тел. 226-91.

Магазин жіночої конфекції

поручає найновіші моделі, сукні, плащі і костюми. Приступні ціни. ч. 2954 1—5

Тільки оголошуючись у

„ДІЛІ"

можете успішно продати, купити або заняти реальність.

Тапети, дивани, тапчани меблеві матеріяли і т. п.

Проектування і виконання комплетного нутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столяр.

Т. Кисяк і сини

ЛЬВІВ, ПЛ. СМОЛЬКИ 4.

1784 Тел. 240-09 і 219-85. 34-0

СНІГІВЦІ в ріжних кольорах, Гумові і габард. чоботи на черевики ОБУВА мужеська, жіноча, дитяча, всілякого роду поручає

МАГАЗИН ОБУВИ Я. МАЙЗЕЛЬС Львів, Краківська 2.

НАЙКРАЩІ МЕБЛЕВІ ВИРОБИ

тільки в єдиній українській робітні поручає по найдешевших цінах

А. ІЛЬКІВ

Львів, Лєнартовича 4 (Томіцького 12).

ЕКО

це добрі батерії українського виробу

ЕКО, Львів, Потоцького 58.

Всякі тапіцерські роботи

виконує солідно і дешево

Арт. тапіцерсько-декоративна робітня

П. БОЧИЛЮК і І. ОГОРОДНИК

Львів, Сикстуська 48, тел. 113-29. На складі тапіцерські меблі.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

Teinture **INECTO** Rapid

INSULAX

Королева фарб до волосся.

ФАРБА, ЯКА ВІДМОЛОДЖУЄ СВІТ.

18 гарних природних відтінків.

Французький виріб.

Домагайтеся в першорядних фризієрських сальонах. Звертати увагу на фабричний знак „3 головки" з написом Insulax.

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА

світової марки

Б. СОММЕРФЕЛЬД

Експорт: до Англії (Steinway & Sons-London), Америки, Франції, Голяндії, Палестини, Швеції, Цейльону і т. п.

Виключне заступництво:

С. Новацький

Львів, вул. Пілсудського 17.

УВАГА! Довголітній практикант віденської тапіцерсько-декоративної робітні відчинив власне підприємство під фірмою

І. Бабій Львів, Лєнартовича 20.

виконує: тапчани, клюбові гарнітури, патентові фотелі до спання і ін. 1-5

„ВОДОТЯГИ"

Бюро технічне і підприємство для інсталяцій водотягових, санітарної техніки та огрівання.

Львів, вул. Пелчинська 22, тел. 23-16. Станиславів, 3-го Мая 12.

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ

виконує першорядно всякого роду МУЖЕСЬКІ УБРАННЯ ТА ФУТРА

Ціни найдешевші.

Володимир Гаврисьо

2790 Львів, Сикстуська 43 Ц. 7-10

ЩАДИ ДОРОГИЙ ГРІШ!

Ціни виїмково низькі! Небувалий вибір! Вступи до ЛЕВЕНА і переконайся!

ДІМ ТОВАРОВИЙ

ЛЕВ ЛЕВЕН

Берка 3 СТАНИСЛАВІВ Ринок 13

Огляньте наших 7 вистав і гатунок товарів на складі. САМІ ПЕРЕКОНАЙТЕСЯ!

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими вимагає видавництво послуговуватися можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою

Ціни друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 шт. 5 сот.

Gazetowa książka nadawcza оправлена (120 карток) зол. 2.— оправлена (240 карток) зол. 3.50

Książka rozdawcza за 480 почт. урядів зол. 2.— за 960 почт. урядів зол. 3.—

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.25	Дрібні оголошення від слова:	
1 мм. одношпальтовий в тексті і вісточках	зол. 0.60	матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80	купно, продаж, винайм і т. п.	зол. 0.10
		шукаючі праці	зол. 0.05
		слова товстим друком подвійно.	

Остання сторінка 1/1	зол. 400.—
Остання сторінка 1/2	зол. 200.—
Остання сторінка 1/4	зол. 100.—
Остання сторінка 1/8	зол. 50.—

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.